

4 (140)

Anul VII
5 Ianuarie 1958

...ă din Caşmir
(India)

Populare din toate ţările lumii
FLACARA
REVISTA SOCIAL-POLITICĂ
ŞI LITERAR-ARTISTICĂ

In acest număr:

- Pag. 4 — Fotocronica „Flacărilor“.
- Pag. 5 — Școala gospodinelor — reportaj de Florica FILIPOIU.
- Pag. 6-7 — Un muzeu al Unirii Principatelor.
— De nouăzeci și nouă de ori 24 Ianuarie — articol de Anton ALEXE.
- Pag. 8-9 — Bravo, Cabina I — reportaj de Ilarie MURGU.
— Vă amintiți? — de F. BRUNEA-FOX.
- Pag. 10-11 — „Teddy Boys“ atacă!... — pamflet de Lascăr SEBASTIAN.
- Piramidă sau furculiță? — de Florin MUGUR.
- Pag. 12 — Premiul I la Moscova — reportaj de I. HRISTEA.
- Pag. 13 — Discuțiile cinematografică cu familia Kapoor — de Eugen B. MARIAN.
- Pag. 14-15 — Chimia și muzica — reportaj de C. BACIU.
— Băiatul împlinește anul — versuri de Ștefan IUREȘ.
- Pag. 16 — Muzeul uitucilor — fotoreportaj de Vasile KREMER.
- Pag. 17 — Dincolo de noapte — fragment de poem de Toma George MAIORESCU
- Pag. 18-19 — Dansul soarelui — schiță de I. V. POPA.
— Anecdote.
- Pag. 20 — Modă
- Pag. 21 — Cuvinte încruciate, filatelie, curiozități.
- Pag. 22 — Dispariția dosarului cenușiu — cap. XVII — de G. VOINESCU.
- Pag. 23 — În jurul globului.
- Pag. 24 — Pe căile astrale... desene de Rik AUERBACH.
- PLANȘE:
A doua muză a poetului.
— De vorbă cu Svelk în carne și oase — de S. FAUR.

CRONICA ELECTORALA

Primul sfat cu viitorii alegători — imediat după adunare candidatul, dentistul Marcel Petrescu, este înconjurat de cetățeni.

Pentru circumscripția electorală orășenească nr. 62 a fost desemnată candidată profesora Valentină Anastasescu. După adunare, candidata este felicitată de viitorii săi alegători.

„Vă mulțumesc pentru încrederea arătată“... sînt cuvinte obligate. Totuși, Maria Tache, funcționară la Statul popular rațional, le rostogolește cu emoție în fața cetățenilor care au desemnat-o candidată a circumscripției electorale 87, a raionului Grivița Roșie.

Cronica electorală se află în dilemă. Decorul e asemănător celor de la alte adunări ce săteneste — de astă dată o sală de clasă. Atmosfera la fel — în suflețită. Candidații — gospodari ai cartierului. Cu ce să încep? Dar să recapitulăm datele notate în grabă în carnet: Sala unei clase de la liceul „I. L. Caragiale“. S-au adunat cetățenii din cartier. Sînt mulți și se cunosc. Discuții? De la felul cum se servește la Aprozar pînă la vizita lui Raj Kapoor. În sfîrșit, la masa prezidiului apare un om tînăr — de la raion, mișeșoptește. Vorbește despre alegeri, candidați; citește paragrafe de lege... Din fundul sălii, un bărbat cere cuvîntul: — Il propun candidat F.D.P. pe tov. Vasile Ungureanu, activist al Sfatului Popular al Capitalei, om de nădejde... Se fac înscrieri la cuvînt. Oamenii vorbesc elogios despre cel propus. — Cine este pentru...? „În circumscripția electorală orășenească nr. 20 a fost propus în unanimitate drept candidat

F.D.P., tov. Vasile Ungureanu...“ Adunarea continuă. — Să propunem un candidat F.D.P. pentru circumscripția electorală rațională nr. 104... O femeie mai în vîrstă se ridică de la locul ei: — Il cunoaștem pe tov. Marcel Petrescu... A mai fost deputat și a făcut treabă bună... Ce înseamnă „a făcut treabă bună“? Rog pe vecinii mei să-mi talmăcească în fața întrebării. Notez: la centrul de pîine erau nereguli; deputatul a intervenit pentru schimbarea gestionarilor. Aprozarul a căpătat un local mai încăpător. S-au mai înființat o Alimentară și un magazin de desfacere a produselor Gostat. Pentru pensionari și bătrîni fără mijloace materiale a fost creată o cantină. Spații verzi împinzesc cartierul... — ...Pentru modul în care a muncit, tov. Petrescu merită să fie propus din nou candidat. Propunerea are imediat sprijinitori. Un bătrînel vorbește despre dentistul Marcel Petrescu. Altul își susține argumentarea, arătînd că-l cunoaște pe tov. Petrescu de 20 de ani. Fiecare aduce cîte un element nou, convingător.

— Cine este pentru...? „...În unanimitate, tov. Marcel Petrescu a fost desemnat candidat F.D.P.“ — notează cel însărcinat cu procesul verbal. Mai trebuie o propunere: pentru circumscripția rațională nr. 109. Are cuvîntul Elena Mănoiu. — Să candideze tov. Stelian Mănăilescu... La masa prezidiului, un bărbat tînăr roșește ușor. Am înțeles: e candidatul. Alte luări de cuvînt. Scurte și convingătoare. Mănăilescu a mai fost deputat și nu a înșelat speranțele alegătorilor. Aștept votul. Din nou — unanimitate. Solicit acum cîteva amănunte tovarășului Mănăilescu. Însemnări pentru un eventual portret. E tînăr: 33 ani. În 1956 a devenit inginer ceferist. Ce a făcut ca deputat? De toate: a aplănat neînțelegeri între locatari, s-a certat cu un ministru pentru un garaj părăginit, a muncit pentru a crea o bibliotecă de casă. Acestea sînt datele. Cu ce să încep, totuși, reportajul?

E.O.

Adunarea cetățenească care a avut loc în uzinele „Electroputere“ — Craiova și-a dat în unanimitate asentimentul. De la masa prezidiului se confirmă: „Pe lista de candidați al F.D.P. a fost trecut tovarășul Cornel Fulger, prim-secretar al Comitetului regional P.M.R. Craiova și membru supleant al C.C. al P.M.R.“

CANDIDATUL

— SCHIȚĂ de Petru VINTILĂ

M-am mutat, acu-i anul, într-un cartier mai mărginaș. Așa-s eu: gospodar; îmi place să am în fața casei un strat cu gura teului și cu crăițe, apoi să aud coteodăcitul găinilor în ogradă și gălățul unui purcel în cotet. În centru nu puteam să am astfel de bucurii. Poți să pui flori în balcon? Se scurge în capul celor de jos apa cu care le stropești și te trezești înjurat, ba poate chiar amendat. Găina, cum o iei de la piață, trebuie s-o tai repede că dac-o ții în balcon, zhoară cît ai zice peste. Așa am ajuns în cartierul ăsta, unde mă simt ca pește-n apă. Dar am pățit și o mare rușine pînă să-mi cunosc vecinii. Să vă povestesc pe-ndelete: nici nu mă mut eu bine în noua locuință că și văd un om, așa cam de vîrstă și statura mea, că vine și-mi bate în ucă. Ies la porțiță și-l întreb:

— Pe mine mă căutați, tovarășe? El răspunde arătîndu-mi iarbu crescută printre pietrele drumului în fața casei mele. — N-are un aspect prea frumos. Iarba asta ar trebui curățată. Mi s-au aprins obraji. N-am mai întrebât cine-i, fiindcă a plecat. Am curățat iarba la fel ca la ceilalți vecini. Apoi m-am hotărît să spoiesc ulucele și pomii din fața casei. Eram cu bidineaua în mîină și spoiam de zor, cînd mă trezesc iar cu omul acela. Zice: — Bun lucru, tovarășe. Zimbea. Îl luceau ochii de bucurie. Îl răspund: — Mulțam dumneavoastră. Pe urmă, la vreo săptămîină, îl văd în mijlocul unei echipe de muncitori de la Canalizare. Era cu o hirtie în mîină și mi s-a părut că dă îndrumări. Mi-am făcut socoteala că o fi inginer, ori vreu tehnician la Săbunitate. Cînd am trecut pe

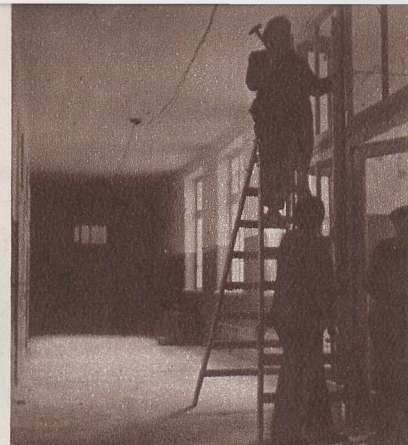
„Sîntem gata să depunem multe ore de muncă voluntară ca să prelungim linia de tramvai”, ne-au spus tovarășii Toth Francisc, Barbu Gheorghe și Putici Ilie.

Intreprinderea nr. 8 de prefabricate. Aci se produc elementele prefabricate necesare construirii noulor blocuri muncitorești, precum și băncile și gardurile din parcuri și piețe.

Cum e minune — face acum tov. Crăciun Elisabeta pînă la „Alimentara” nou deschisă în strada Trenului. Înainte trebuia să treacă peste calea ferată și drumul dura mai bine de trei sferturi de oră.

Reamenajarea clădirii în care va funcționa polyclinica de copii împreună cu secția de chirurgie și clinica ORI, pentru copii.

Șuvoiul energiei

de Eugen IAROVICI

De cîte ori nu ni s-a întîmplat să posim facințați pe malul vreunei ape de munte, admirînd defileul săpat în stîncă! Parcă nici nu-ți vine să crezi că rîulețul care susură lin la picioarele tale a fost în stare să prăvale stîncile, să rostogolească munți de pietriș la vale, să-și deschidă drum, construind mărețul defileu. An de an, zi de zi, rîulețul a muncit, a îndreptat, a netezit, a construit perseverent, răbdător, încăpăținat, drz.

Approape fără să vreau mi-a venit în minte imaginea de mai sus, în timp ce stăteam de vorbă cu tovarășii de la Sfatul popular orășenesc Arad. Am aflat despre o muncă perseverentă, de zi cu zi, despre numeroase construcții, amenajări, prelungiri de linii de tramvai, pavări de străzi, despre zeci de nume de deputați, responsabili de străzi și simpli cetățeni care au venit cu inițiati-ve, despre mii și mii de ore de muncă voluntară prestate. Înfăptuiri multe, dovadă a creșterii aceluși șuvoi atât de însemnat — energia poporului — care asigură lărgirea drumului către progres, către socialism.

Deputatul de circumscripție a devenit o figură cunoscută în cartierele orașului; îl știu pînă și copiii, pentru că l-au văzut că-tărîndu-se pe acoperișul școlii lor ca să ia notă de reparațiile ce trebuie făcute. La deputat vin oamenii din cartier cu tot felul de probleme, sesisări, propuneri și sugestii. Este foarte grăitor faptul că cetățenii s-au obișnuit într-atît cu unii dintre deputații lor, încît vin la ei nu numai cu treburi obștești, dar și cu chestiuni oarecum personale. Îmi povestea, de exemplu, un deputat din cartierul Plopi din Timișoara că

într-o noapte a fost trezit din somn ca să aplaneze un conflict între doi soți. La deputata din cartierul Șega din Arad vin citeodată nevestele mai tinere ca s-o consulte în diverse probleme de gospodărie. Cele două exemple amintite nu sînt „treburi de stat”, însă ele arată cit de adîncă a devenit încrederea cetățenilor în deputații lor și cit de strîns a început să se împletească viața personală cu cea obștească.

Din acest contact strîns, zilnic, între deputați și alegători, din discuțiile purtate fie personal, fie în cadrul comisiilor permanente sau al consfăturilor dintre deputați și alegători, țînesc inițiati-vele, propunerile și apoi acțiunile concrete.

La Arad, sesisările și propunerile în probleme mai mari se centralizează la sfatul orășenesc, unde sînt rezolvate pe baza posibilităților existente. Tovarășii de la sfatul popular orășenesc mi-au dat o dare de seamă strîns bătută la mașină, pe 13 pagini. În legătură cu rezolvarea propunerilor făcute cu ocazia consfăturilor cu deputații. Aci sînt cuprinse realizările din cele mai diferite domenii: transportul în comun, băi publice, apă, canalizare, spațiu de locuit, electrificări, pavarea străzilor, înfrumusețarea orașului, aprovizionarea cetățenilor prin magazine, restaurante și piețe, sănătatea publică, învățămînt, cultură și sport. La fiecare capitol sînt enumerate realizările, sînt calculate procentele de creșteri și la unele capitole se arată și cauzele pentru care încă nu s-au realizat unele propuneri.

Avînd drept ghid această dare de seamă,

am controlat cu aparatul fotografic unele în-făptuiri. Iată-le:

Un an de muncă: 1957. Zeci și zeci de realizări. Sînt înfăptuiri care diferă foarte mult una de alta în ce privește însemnătatea lor, însă tinerii îndrăgostiți care se plimbă în noul parc central, gospodinele care nu mai trebuie să piardă ore cu drumul pînă la Alimentara, muncitorii care acum au tramvaiul mai aproape de casa lor, cetățenii care se mîndresc că orașul lor e mai frumos, cu toții simt că s-a făcut ceva pentru o viață mai bună. Și aceasta este doar rostul sfaturilor populare: să descătuseze și să îndrume șuvoiul inițiati-vei și energiei maselor cit mai largi, spre folosul întregului popor.

Cîtera din cele 155. Blocul de locuințe nou construit în strada Crișan.

MEU

stîlpi și sîrmă pentru curent electric. Începuse să-mi fie drag omul ăsta pe care îl vedeam atît de îndrăgostit de cartierul lui. Și iar îl mulțumesc după ce-i dau binețe. Și el iar îmi răspunde parcă bucuros că-l luam în seamă:

— Ne facem datoria, atîta tot. Zic:

— Aveți prieteni și pe la I.D.E.B.?

— Toți sînt prietenii noștri, mi-a răspuns el zîmbitor.

După alte vreo cîteva săptămîni, l-am întîlnit în tramvai și nu-ș ce-mi veni să-i spun. Aveam și eu ceva pe suflet. Zic:

— Nu vă supărați, tovarășe, dar văd că aveți legături mari, nu cumva cunoașteți pe cineva de la O.C.L.?

— Dar de ce, tovarășe?

— Hai, m-am gîndit eu, să știți că l-am jîgnit cu ceva. Zic: numai așa... mă gîndeam că oricum sînteți de-al nostru din cartier, și dacă aveți legături... ce bine ar fi dacă s-ar deschide și la noi un magazin tehnometal. Știți dumneavoastră, cu șidol, cu sîrmă și ceară de parchete, cu crăciți și tacîmuri. Nevastă-mea e o gospodină grozavă.

— Mi-a răspuns omul și parcă nu era nici supărat, nici surprins:

— O să luăm în studiu problema asta.

La vreo lună după aceea, văd că se deschide magazinul cerut de nevastă-mea prin mine. M-a sărutat nevastă-mea pe amîndoi obrazii, spunîndu-mi: „Ce oameni draguți în cartierul ăsta”. M-am umflat și eu în pene, parc-ar fi fost vorba de mine. „Am și eu relațiile mele”, l-am răspuns cu mîndrie nerecînută. Și iar m-a pupat pe obraz.

Săptămîna trecută văd că vine delegatul străzii și ne convoacă la o adunare cetățenească.

— Ne adunăm ca să propunem un candidat la alegerile pentru Sfatul de Popor.

La ziua sorocită, mă îmbrac eu, se îmbracă și nevastă-mea, și mergem la adunare. Eu nu-s vorbăreț de firea mea și cînd e cazul să iau cuvîntul în public, mai bine mă bag în pămînt. Așa-s eu, rușinos. Dar în ziua aceea, nu-ș ce-am avut, că parcă mîncasem piper. L-am văzut pe omul acela draguț care făcuse atîtea pentru cartier, și i-am spus tocmai cînd trecea pe lîngă mine:

— Tovarășe, să știți că am să vă propun candidat.

El nu știu ce-a zis, dar mi-a strîns mîna și s-a așezat pe un scaun, în fața. I-am șoptit nevestei-mi:

— ăsta e! Să știți că-l propun candidat. Îmi place de el.

N-am mai putut sporovăi cu nevastă-mea, fiindcă a început adunarea. Eu eram numai ochi și urechi. Abia așteptam să mă afirm. Cînd colo (și de aci a venit tot pocinogul) mi-a luat-o altul înainte cu propunerea:

— Eu, tovarăși, propun candidat pe tovarășul Ion Mărgărit, muncitor fruntaș de la uzinele „Semănătoarea”. E strungar bun, are vreo zece inovații și a crescut la locul de muncă peste treizeci de tineri strungari.

Cînd am auzit, să turbez, nu alta. M-am gîndit: ce-mi vine ăsta cu strungarul de la „Semănătoarea” cînd eu am pe unul de-aci, din cartier, om cu relații, inginer, ori tehnician ce-o fi, dar vorba e că dacă nu era el, cine știe cînd aveam gata canalizarea, magazinul și curentul electric?

Mi-a venit nu știu cum de ciudă și m-am ridicat în picioare, am tușit o dată ca să-mi dreg glasul și m-am uitat la nevastă-mea să văd ce zice. Ea, săraca, era cu ochii țagă la mine. Mi-a spus în șoaptă: „Cura!, bărbate!”

Și unde m-am slobozit eu spunînd:

— Să mă lertați!... Eu sînt nou în cartierul ăsta, poate că n-am atîtea drepturi, dar așa avea o contra-propunere. V-aș ruga să nu mă lîțelegeți greșit.

O fi tovarășul Ion Mărgărit strungar fruntaș la uzinele „Semănătoarea”, o fi inovator, dar asta-i la uzina lui. Aici e vorba de cartierul nostru. Eu l-aș propune pe tovarășul de colo, cel cu tîmplele cărunțite, lertați-mă că nu știu cum îl cheamă, dar dînsul a lucrat ceva pentru cartier.

Am întîns mîna și l-am arătat. Lumea s-a înveselit dintr-o dată. Au răsunat ovaiți și un ropot prelung de aplauze. Eu am întors victorios privirea spre nevastă-mea. Parcă l-aș fi spus: „vezi, dragă? E candidatul meu”. În clipa aceea, prin furtuna de ovaiți și aplauze, am izbutit să deslușesc și ceea ce strîgau oamenii surprinși de o mare veselie:

— Păi, dînsul e strungarul Ion Mărgărit!

Vă închipuiți în ce stare sufletească am căzut atunci. Parcă eram fier, opărit. Îmi țiuiau urechile și se învîrtea sala cu mine. Ion Mărgărit s-a ridicat în picioare și a mulțumit tuturor pentru că l-au propus candidat. Mi-a mulțumit și mie. Mi-a spus cu aerul acela sincer și vesel pentru care l-am îndrăgît atîta:

— Nădăjduiesc că ne vom cunoaște mai bine și că împreună cu toți vom spori frumusețea și gospodăria cartierului nostru.

lîngă el, l-am salutat și l-am zis:

— Vă mulțumim, tovarăși, că ne canalizați ulița.

El mi-a răspuns, tot zîmbitor, așa cum îl știam:

— Nu ne facem decît datoria; dar ar fi bine să ne ajutați și dumneavoastră.

Am mers a doua zi și am săpat și eu vreo douăzeci de metri lîngă. Mi-am făcut datoria. Eram mulțumit. Am întrebât pe un vecin cu care abia făcusem cunoștință:

— Nu știți matale unde stă omul ăsta?

Și l-am arătat.

— Ba, zice, știu. Stă în casa cea galbenă din colțul străzii chiar în fața stației de tramvai.

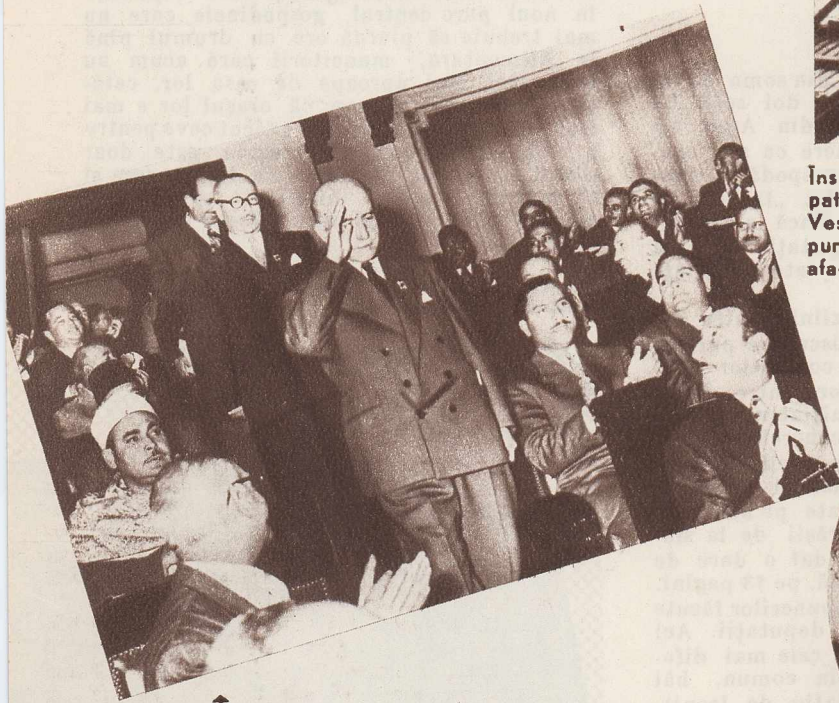
Și iar m-am gîndit:

— Avem noroc că e megles cu noi unul de la Salubritate.

Au trecut apoi vreo două săptămîni și numai ce-l văd într-o zi iar cu foaia în mînă în preajma unor muncitori care așezau

„Nici o bază atomică în Franța!” Inscripții ca aceasta din fața spitalului „Sainte-Anne” din Paris pot fi întâlnite în întreaga Franță. Ele fac parte din largă campanie de protest împotriva transformării teritoriului țării într-o platformă atomică și exprimă voința întregului popor francez.

Pe calea întăririi Unității federale siriano-egiptene. Unul dintre cele două drapele siriene de la tribuna Camerei deputaților a Republicii Siriene a fost oferit în dar Adunării Naționale a Egiptului. În urmă cu puține zile, un drapel egiptean a fost instalat la tribuna Camerei deputaților din Siria. În fotografie: delegația siriană sosind la Adunarea Națională a Egiptului pentru a înmîna darul.

Tinărul cercetător român Nicolae Ghena și-a susținut de curând cu succes dizertația de candidat în științe agricole, în fața Consiliului științific al Academiei de științe agricole „K. A. Timiriachev” din Moscova. Iată-l primind felicitări, după obținerea titlului de candidat în științe agricole.

Ansamblul de cîntece și dansuri populare Giulești a stîrnit din nou aclamațiile entuziaste ale spectatorilor englezi. În cadrul Festivalului anual organizat de societatea engleză de cîntece și dansuri folclorice, artiștii romîni au prezentat luna aceasta o serie de spectacole în sala „Albert Hall” din Londra, la care au participat peste 20.000 de spectatori. În urma marelui succes repurtat, Ansamblul a fost angajat pentru o altă serie de spectacole la teatrul londonez „Princess”.

Înspăimîntați de uriașa amploare luată de mișcarea patriotică indoneziană de eliberare a Țării de Vest, colonialiștii olandezi părăsesc grupuri-grupuri Indonezia. Iată familiile mai multor oameni de afaceri olandezi sosind la Singapore, în drum spre Olanda.

BLOC — NOTES

● În Parlamentul de la Bonn a pătruns un robot. Este vorba de „o mașină de despuțat scrutițele”, care îndeplinește sarcina președintelui ședinței, numărînd automat bilele.

În legătură cu aceasta, în cercurile ziaristice se remarcă cu malițiozitate că actualii guvernanți de la Bonn ar prefera ca întreg parlamentul să fie alcătuit din roboți. Nu de alta, dar nu s-ar mai complica lucrurile cu... opoziția!

● Cînd Orson Wireman din Michigan a fost internat în spital din pricina intoxicației cu sordicioasă, Ann, soția lui, a fost arestată ca suspectă. La poliție ea a declarat că îi pune otravă sotului ei în bere de patru ani, dar a adăugat printre lacrimi: „Îl iubesc, totuși. N-am vrut să-i fac rău. Am vrut numai să-l ajut”. Și l-a ajutat... sistem american!

● Faimosul Salvador Dali a inventat „o nouă tehnică explozivă”. Trebuie precizat că această „tehnică” nu se referă totuși la armament ci la... artă. Ea constă din amestecarea unei anumite cantități de praf de pușcă, cerneală și mine de creion, într-un singur cartuș. O dată arma încărcată, te apropii de „locul crimei”, adică de obiectul pe care trebuie să se imprime „pictura” și tragi. Dacă ar fi să-l credem pe cuvînt pe Salvador Dali, se obține ceva „excepțional din punct de vedere abstract”. Din punctul de vedere concret al psihiatriei, s-ar putea să fie într-adevăr, excepțional...

● Un camion a sosit la Palermo cu o încărcătură de fructe alterate. Șoferul a declarat că a fost oprit de o bandă înarmată, care a turnat dezinfectante în camion.

Poliția a stabilit că în acea regiune e în plină desfășurare un veritabil „război al fructelor”. Într-adevăr, în ultimii doi ani 11 negustori de fructe și legume din Palermo au fost omorîți sau au dispărut în mod misterios.

De unde se poate deduce că, atunci cînd e vorba de concurență, în Italia comerțul cu fructe devine un... fruct oprit.

● Bobby din Reading (Pensilvania) este cel mai bogat cîine din lume. Stăpîna lui, Ruth Mauer, i-a lăsat o moștenire de 50.000 dolari. Clauzele testamentare prevăd că Bobby să aibă în permanență lângă el o infirmieră, să doarmă într-o cameră cu aer condiționat, și așa mai departe.

Viață de cîine!...

● La New Rochelle (New York), Tommy Manville, moștenitorul unei imense averi, a anunțat că se va căsători — pentru a zecea oară — de astă dată cu actrița Pat Gaston. De fapt acest „barbă albastră” made in S.U.A. s-a căsătorit pînă în prezent nu de 9, ci de 11 ori, dar miresele au fost numai 9 la număr, deoarece cu două dintre fostele lui soții el s-a recăsătorit. El a declarat că zărele au lansat zvonul despre o idilă între el și actrița Pat. Și cu toate că această căsătorie nu intrase pînă atunci în soselele lui, s-a dus la teatru unde ea juca și a cerut-o de soție. Așadar, singurii vinovați de un nou viitor divorț sînt ziaristii!...

● Ziarul „La Palestra del Clero”, organ sportiv al clerului roman, se arată alarmat de faptul că numeroși episcopi au cerut preoților din eparhia lor să mai potolească zeul fotbalistic al enoriașilor. Se zvoneste de asemenea că însuși Vaticanul se pregătește să ia măsuri severe în această problemă, deoarece eredințioșii fug duminica la stadion în loc să meargă la biserică.

Amatorilor catolici ai jocului cu mingea li se flutură pe dinaintea ochilor o perspectivă sumbră: dacă se îndeamă prea mult pe stadioane, pe lumea cealaltă vor fi supuși celui mai drăcesc chin : nu vor mai vedea niciodată vreun meci!...

Școala gospodinelor

Simbătă după-amiază, fetele din cartierul Cringași se găsesc frumos și se duc la casa de cultură raională. Atît se fac ele de drăguțe și atît sînt de voioase, încît ai spune că pornesc la joc. „Jocul” însă, se joacă de astă dată cu creion, hîrtie și tablă neagră, se cheamă „stenografie” și, dacă e dus la capăt cu răbdare, pină-n primăvară se va numi meserie.

Cursul de stenografie de la Casa de cultură raională Gheorghe Gheorghiu-Dej (str. General Popovăț) ca și cele de acordeon și de croitorie, au fost organizate de Comisia de femei din circumscripție, în colaborare cu directoarea casei de cultură, tov. Fronea.

Despre vrednicia femeilor noastre vorbesc nenumărate înfăptuiri. Nu-i ușor, de pildă, să ții pasul cu prietena noastră din strada 9 Mai, gospodina Ioana Bădălan! Casa ei strălucește ca paharul, cei doi băieți sînt rostuiți și primeniți, iar gospodina însăși șade la bucătărie, proaspătă și dichisită întocmai ca „duduca” țesută în punct de cruce, pe lăicerul scrobît deasupra plitei: „Cine bărbatu-și iubește, stă acasă și gătește”. Da, dar vezi că Ioana Bădălan nu stă numai la plită și nu spune, cum obișnuiau

Biblioteca Centrală Giulești, au căpătat preferință „Pămînt fierbinte” de Candiba, „Suflete moarte” de Gogol, „Aerul tare al înălțimilor” de V. Birlădeanu, „Motoare rachetă”, „Valea fierului” de Dragoș Vicol și altele.

Da! Femeile se arată dornice de muncă și de învățatură, și comisiile de femei sînt active!

Ele au dat puțință acelor mame care simt nevoia să supravegheze mai îndeaproape învățătura copiilor, să urmeze, pe lingă școli, și cursuri de cultură generală. La Școala nr. 27 din strada Mașina de Piine, ca și la Școala nr. 31 din strada Maica Domnului, zeci de femei vin după-amiezele să învețe istoria, geografia, matematica și romina. Dimineața, ele supraveghează pe rînd elevii în recreație, fapt plin de semnificație, căci în acest fel se creează o mai strînsă legătură între mamă și colegii copiilor ei.

Comisiile de femei au mai înființat și cursuri de „artă culinară”; cine vrea să lase rușinea la o parte, vine aici să învețe a găti. Și învățînd, în același timp femeile își îmbogățesc cămara; astfel tovarășa Irimia

Tinăr și bătrîn, toți cei ce vor să citească sînt primiți cu aceeași dragoste de tovarășa Ioana Bădălan, care face oficiul de gazdă și de bibliotecară.

Aglae și prietenele ei au realizat astătoamnă în cartierul Grozăvești nu mai puțin de 53.000 kg de conserve...

Care femeie nu dorește să știe să pună singură un guler la o cămașă bărbătească, să-și „taie” un capotel și să se scutească de alergăturile la croitoreasă?

Azi, aproape în fiecare cartier se află cite o școală de croitorie. Decană în această privință e cea organizată încă din '54 de Comisia de femei de pe străzile Brezoianu, Luterană, Theodor Aman etc. care și azi își ține cursurile la Sfatul popular al raionului Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Școala e condusă cu multă pricepere și multă dăruire de sine de maistra Margareta Costache, profesoară de lucru de mină la Școala medie nr. 24. Cursul se reinnoiește la fiecare trei luni și absolventele care au trecut examenul și au primit „adeverința” știu, după acest răstimp, să coasă o bluză, o fustă și o rochie de casă.

„Cînd m-am dus în toamnă să-mi țin cursul la „F. C. Gheorghiu-Dej” — povestește maistra Costache — odată mi-am auzit numele strigat din toate unghiurile: „Margareta! Margareta!” Erau fostele mele eleve de la cursul Comisiei de femei care intraseră în producție...”

Fără îndoială, noua organizare a mișcării femeilor la noi în țară vine să dezvolte și să întărească o activitate care a prins rădăcini adînci în mase și s-a dovedit rodnică și de mare folos obșteșc.

Vierica FILIPOIU

Fotografii de M. IVANCIU

E plăcut să înveți stenografia sub îndrumarea atentă a profesorului ← H. Duployen...

Mincarea va fi fără îndoială savuroasă! Mai ales cînd rețeta este expusă cu claritatea și precizia unei profesoare de filozofie și matematici ca tovarășa Argentina Vasilescu, membră în Comisia de femei. Bună gospodină, ea a pătruns în tainele artei culinare, pe care le împărtășește numeroaselor sale eleve la cursul săptămînal ce-l ține în mod voluntar la Sfatul popular Gheorghe Gheorghiu-Dej. ↓

bătrînele noastre să se laude cu un egoism multumit de sine: „Eu sînt numai pentru casă și copii”. Ea duce sumedenie de munci obștești: e președinta Comisiei de femei din circa 125, instructoare a Comisiei de femei pe șase circumscripții, instructoare, pe linie de sfat și... altele.

Dacă ai întreba-o cum le descurcă pe toate, lucrurile pîrîndu-i atît de firesc înlănțuite, n-ar ști să răspundă alt fel decît așa cum își îmbărbătează tovarășele de muncă: „Dacă le judeci, le faci pe toate. Oamenii se sperie, dar nu e vorba decît de puțină gospodărire”.

Și e foarte primitoare această vajnică gospodină! Dovadă, că de trei ani de zile biblioteca de casă a circumscripției e găzduită în locuința ei; ceea ce înseamnă că una din cele două încăperi (cea unde dorm băieții) e închinată bibliotecii, și că la orice oră oricare cetățean al străzii poate să bată la ușă și să intre ca să ceară o carte.

Și cetățenii vin! Și biblioteca are o viață adevărată!

Pe strada 9 Mai se citește. Cine? Tineretul, femeile, bărbății... Toată lumea. Cît? Cine citește mult schimbă două cărți pe lună; cine citește puțin schimbă o carte la două luni. Ce? Din cele 200 de volume aduse de la

UN MUZEU AL UNIRII PRINCIPATELOR

Fotografii de A. LOVINESCU

Al. I. Cuza și Elena Doamna (cromolitografie).

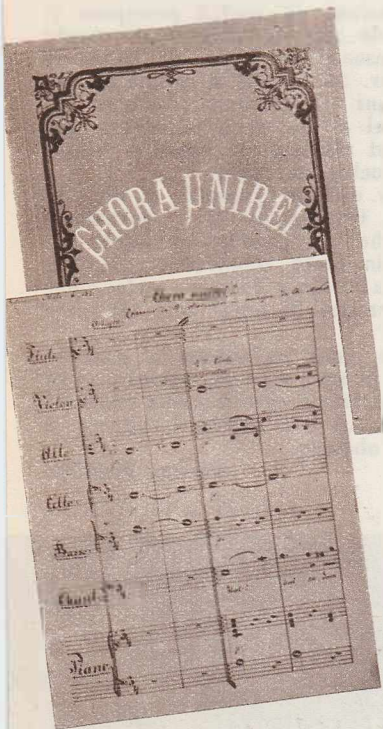

V. Boerescu propune pe Al. I. Cuza ca domn al Munteniei — pictură de Dan Hatmanu.

Al. I. Cuza depune jurământul la București — pictură de C. Baba.

Iași. Divanul Ad-Hoc al Moldovei 1857 — pictură de Dan Hatmanu.

Choră Unirii — cuvintele de Vasile Alecsandri, muzica de C. Mikull din Lemberg. Text original.

Manifestul către popor din 5 ianuarie 1859.

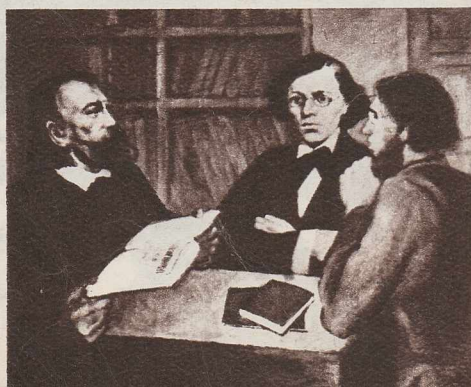

La Iași, în clădirea ce a adăpostit cîndva palatul domnesc, se pregătește deschiderea muzeului ce va purta numele lui Alexandru Ioan Cuza, primul domnitor al Principatelor Unite, figură de seamă din istoria patriei noastre, unul dintre luptătorii pentru unitatea națională a poporului român care au contribuit la făurirea actului de la 24 ianuarie 1859 și sub domnia căruia — în pofida împotrivrării înverșunate a monstruoasei coaliții dintre burghezie și moșierime — s-au înfăptuit o serie de reforme democratice.

Prin grija Ministerului Învățămîntului și al Culturii s-au strîns și s-au colecționat din toate colțurile țării un important și prețios număr de documente și obiecte legate de istoricul act al Unirii Principatelor și de viața primului ei domnitor.

Muzeul își va deschide sălile în 1959, cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la dispariția Milcovului de pe harta țării ca linie de frontieră între Moldova și Valahia.

Dobrolubov, Cernișevski și Herzen care au susținut Unirea — pictură de Dan Hatmanu.

Domnitorul cu sulta în cartierul inundat al tabacilor (cromolitografie).

DE NOUĂZECI ȘI NOUĂ DE ORI 24 IANUARIE

În ședința secretă a Adunării Elective a Valahiei din 24 ianuarie 1859, V. Boerescu a propus alegerea ca domnitor a principelui Alexandru Ion Cuza, care fusese deja ales și Domn al Moldovei. În felul acesta, Principatele Moldova și Valahia căpătau un singur Domn, în loc de doi.

În februarie același an N. Cerneșevski scria în „Sovromennik” (Contemporanul): „Rusia simpatizează cu dorința poporului român de a se uni într-un singur stat. Simpatia se prefacă în speranță. În timpul conferinței de la Paris, publicul nostru a căpătat siguranța că dorința românilor de a forma un stat unic se va realiza”.

Dar Turcia și Austria se împotrivesc. Interesele lor erau diferite. Motivele însă, aceleași: era mai ușor de exploatat două țărișoare dezbinat, decât una devenită puternică prin unire.

Abia în septembrie 24, adică 8 luni mai târziu, cele două puteri, semnate și ele ale Convenției de la Paris, recunoscuseră alegerea lui Alexandru Ion Cuza ca domnitor al celor două principate unite. De astă dată motivele erau deosebite și numai interesele aceleași: Austria avea de furcă cu consecințele războiului izbucnit în aprilie în Italia; Turcia, care începuse să devină „omul bolnav al Europei”, singură în fața tuturor celorlalte puteri, nu îndrăznea să treacă la fapte, acționând în mod brutal împotriva țării născute din Unirea Principatelor. Principatele Unite erau astfel recunoscute și de ultimii adversari externi.

★

Incontestabil un factor de bază în realizarea Unirii a fost lupta poporului muncitor de la orașe și de la sate. Forța aceasta, mereu proaspătă și vie, a fost folosită însă de burghezie și de câțiva boieri dornici să lărgească producția de mărfuri.

Nu îndeajuns de puternică însă acțiunea maselor, dirijată de o burghezie slabă și fricoasă, a permis până la urmă boierimii să determine înfăptuirea Unirii într-un asemenea mod încît să nu se poată realiza transformări prea adânci în vechea orînduire.

Deși burghezia romînească a trebuit să înfăptuiască, pe rînd, cîteva din revendicările revoluției democratice din 1848, datorită inconsecvenței și timorării ei, cît și datorită ploconirii în fața boierimii — cu care a încheiat monstruoasa coaliție — țara noastră a rămas, pînă la eliberarea ei în august 1944, înapoiată atît pe plan economic și cultural, cît și pe cel social și politic.

Totuși, actul Unirii de la 24 ianuarie 1859, dorit atît de fierbinte de poporul împilat și exploatat de o parte și cealaltă a Milcovului, se situează la baza statului național român, contribuind la dezvoltarea Romîniei.

Actul acesta deosebit de conștiință civică și manifestare a forței populare nu s-a stins. Scînteile lui au încins entuziasmul luptătorilor pentru independență de la Plevna, Rahova și

Smîrdan în 1877; au pătruns în satele răscolite în '907; au ținut trează dirzenia eroilor de la Mărășești și Mărăști în '916; au oțelit voința ostașilor noștri din munții Tatra în 1945.

Și tot această uriașă flacără a fost răspunsul popular cînd partidul a chemat masele la lupta revoluționară pentru cucerirea libertăților democratice, care stau la temelie marilor realizări înfăptuite în regimul nostru.

Sînt nouăzeci și nouă de ani de atunci...

Răsfoiesc documentele vremii. Într-una din sălile viitorului muzeu ieșean ce va purta numele lui Alexandru Ion Cuza.

Printre degete îmi trec foile îngălbenite ale hrisoavelor, fotografiilor cu patina anilor întipăriți pe chipuri și cuvinte; privirea mi se oprește pe obiectele pe care Alexandru Ion Cuza și mărețul act al Unirii le-au legat de istorie.

Cîteva picturi redau cu măiestrie evenimentele:

Iată, divanul Ad-Hoc al Moldovei din 1857: Kogălniceanu, Vasile Alecsandri, Moș Ion Roată, mitropolitul Neofit Șerban Balaș etc. Iată, într-o pictură, Adunarea Electivă din Țara Romînească. În momentul cînd V. Boerescu anunță candidatura lui Vodă Cuza; apoi tabloul reprezentînd solemnitatea depunerii jurămîntului lui Al. I. Ion Cuza, la București, în 1859, ianuarie 24. Sînt acolo, printre mulți alții, înregistrați sau omiși de istorie, V. Alecsandri, C. Negri, cei doi mitropoliți, generalul Florescu...

Documente... Documente...

Înalt ordin de zi către „totă oștea”... Versuri și imn dedicat deputaților Romîniei și în onoarea Unirii... Marș dedicat domnitorului Al. I. Cuza... Arbore „Historic” al Romîniei închinat Unirii... O fotografie — domnitorul călare cu suta — vizitînd cartierul inundat al tabacilor.

Și documentul loviturii de palat: „...10/11 februarie 1866... Noi colonel N. Haralambie, maior D. Lecca, cpt. Mălinescu și Pillat, prezentîndu-ne la palat către orele patru dimineața...”

Conjurații au spart ușa și au pătruns cu pistoale în mîini în camera unde dormea domnul. Domnul, care nu apelasă la popor și nu luase nici o măsură serioasă de apărare, a acceptat, sub amenințare, să abdice...

Monstruoasa coaliție își atinse primul scop.

★

S-a inserat. De la fereastra palatului domnesc de pe străvechea stradă a Lăpușneanului, panorama Iașului se desfășoară, pe jumătate, ca dintr-o tîpsie. Ninge.

Amintirile năvălesc ciocnind cu putere ca să le dau drumul. 1917... București, școala primară din strada Parfumului. Director, Pompilian.

Un elev întrebă: — Domn'director, vă rog, mîine n-avem serbare?

Domnul tăce. O cută i se coase pe frunte. Întrebă mecanic: — Serbare?!

— E 24 ianuarie, domn'vă rog! — sîrim cu toții din bănci.

Domnul continuă să tacă. Apoi: — Da. E 24 ianuarie. Dar nu sîrbătorim... Nu ne dau voie nemții. Ocupație!...

De data asta am tăcut noi.

A sunat clopoțelul. Am rămas triste și în recreația aia nu am mai jucat leapșa...

...1930. Chitila. Regimentul 2 Căi Ferate. Cancelaria comandantului de companie.

Ostașul a rămas în pragul ușii. Încrămenit în poziția de „drepti”. Înghite în sec și cu biletul de voie nesemnat, strîns între degetele lipite reglementar de vîpușcă, încearcă mîrinimia căpitanului:

— Numai o zi, să trăiți! Mi-e mama bolnavă... Și e și sîrbătoare mîine.

— Cum? Ce? Sîrbătoare?

— 24 ianuarie, să trăiți... Unirea Principatelor...

Căpitanul a zvicnit pe scaun.

— Ce sîrbătoare, mă? Care unire?

Speriat, Dumitru Croitoru abia poate murmura:

— A lui Cuza-Vodă...

Domn'căpitan și-a prins virful mustății cu buzele.

— Cine-i pe tronul țării, mă?

— Regele, să trăiți!

— Care, mă?

— Majestatea Sa, Regele Mihai I.

— Și care-i ziua lui, ai?!

— I?

— Spune, mă ostaș, că-ți dau două sîrbători, nu una... Știi?

— Știu.

— Atunci dă-i drumul.

— Să trăiți, nu pot să-mi aduc aminte.

— Nu poți, ai? Nu știi? Da' să trăiești în țara Măriei Sale, poți?

Două palme, urmară încă o pereche și iarăși alte două...

...Inchisoarea Jilava. Ianuarie 1940.

Unul dintre noi vorbește despre unire și unitate. Prin vizeta deschisă ochii plutonierului majur Neamțu ne sfredelesc. Apoi dă buzna în celulă.

— Drepti!

Dar nimeni nu se mișcă.

Tăcem. Tăcem și privim. Cu ură și dispreț.

Majurul e rău. Rău și furios.

— Despre ce vorbești?

I-am răspuns, zîmbind:

— Despre unire.

I s-au umflat vinele gitului.

— Despre?...

— Da. Despre Unire — reiau liniștit. Unirea poporului român.

Mîine e doar 24 ianuarie, nu?

Ne-a trecut, brici, cătătura peste fețe și a plecat pocnind fierul lat în urechea încuietorii.

După care, cel care fusese intrerupt continuă să ne vorbească.

Despre unirea poporului în momentele grele, cruciale, și, fi- rește, despre cei din fruntea lui.

Adică despre comuniști.

★

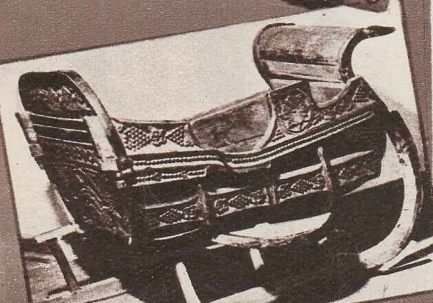
Difuzorul magazinului vecin anunță numele proaspeților decorați, muncitori și cărturari frunțați din regiunea Iași, care de seară vor fi sîrbătoriți de prietenii și tovarășii lor de muncă, la restaurantul „Moldova”.

În fund, spre stînga, fumurile citorva fabrici urcă încet spre o fîșie de cer bogată în stele.

Din perete, portretul domnitorului și cel al Elenei-Doamna privesc afară în strada Republicii, unde un grup de pionieri trec cîntînd. Pe masă, în fața mea, se află în original proclamația Unirii. Documentul tipărit. Îl recitesc și fac o mică socoteală: Sînt 99 de ani de atunci.

De nouăzeci și nouă de ori 24 ianuarie.

Anton ALEXE

Fotofilul domnesc, ordinea primită de domnitor, servieta sa personală și suta pe care o folosea Al. I. Cuza pe vremea cînd era pîrcălaș la Galați.

Bravo.

ÎNTÂMPLĂRI ADEVĂRATE DIN „ACT

↑
Furt la croitoria Dinu Marin din strada Banului nr. 5. Cineva a pătruns peste noapte în atelier, însușindu-și trei costume de haine, un palton și o legătură cu resturi de stofă.

←
Pe zăpada proaspătă, căzută de cu seară, au rămas întipăriți pașii trecătorilor. Sute de pași. Cu toate acestea mirosul fin al cîinelui descoperă în scurtă vreme urmele lăsate de răufăcător.

Sintem pe strada Coacazei. Cabina aleargă toată vremea spre o țintă precisă. (În paranteză fie spus, am avut de dus o luptă eroică pentru împrăștierea unui grup de curioși ce încercau să ni se alăture. Aparatul nostru i-a neglijat într-adins). Cîinele s-a oprit în
↓
fața porții unui vechi cimitir.

La secția de miliție din Titu, a sosit într-un suflet cetățeanul A. Gheorghe:

— Tovarășe comandant, mi s-a furat porcul.

Deznădăjduit, aproape plîngînd, omul istorisește:

— L-am tăiat doar ieri. După ce l-am despicat în mai multe bucăți, l-am așezat în magazie. Cineva a intrat peste noapte și a furat jumătate din el. Îmi mai lipsesc niște hamuri și ceva haine vechi, aflate tot la un loc cu carnea. Ce-i de făcut?

— Să stai liniștit acasă, i se răspunde, și mai ales să nu lași pe nimeni să intre în magazie.

Scurt timp după aceea, A. Gheorghe primește vizita unui plutonier de miliție. Împreună cu el: un cîine mare lup.

E deschisă ușa magaziei. Milițianul își îndeamnă cu cîteva comenzi scurte cîinele să intre. Gospodarul e năucit: „un cîine lăsat să intre singur într-o cameră plină cu carne de porc? Ce n-a apucat să fure hoțul... Va fi cea de a doua pagubă pe ziua de azi!”

Dar nu. Cîinele trece nepăsător pe lângă șuncile din coapaie, ferește capul de lanțul de cîrnați ce spînzură din tavan, ocolește cochet ligheanul cu caltaboși. Pare preocupat cu totul de altceva. După ce a mirosit infrigurat în dreapta și în stînga,

se întoarce, privindu-și cu ochi inteligenți „comandantul”. Acesta-i prinde de zgardă o curelușă și spune păgubașului:

— Dacă vrei, vino și dumneata cu noi.

Printr-o spărtură a gardului, cîinele îi conduce în cîmp. Pe zăpadă, urme proaspete. După o vreme, acestea se pierd într-o cărăruie cu neaua bătută, care la rîndul ei se sfîrșește într-un drum de țară. Apoi, din nou alte urme taie cîmpul. Cîinele dă semne de agitație. E dezlegat. Aleargă și se întoarce ținînd în gură un obiect: o haină. Stupefiat, A. Gheorghe inghină:

— Da, e una din hainele mele.

Ajung apoi pînă la marginea pădurii. În fața unei case cîinele se oprește.

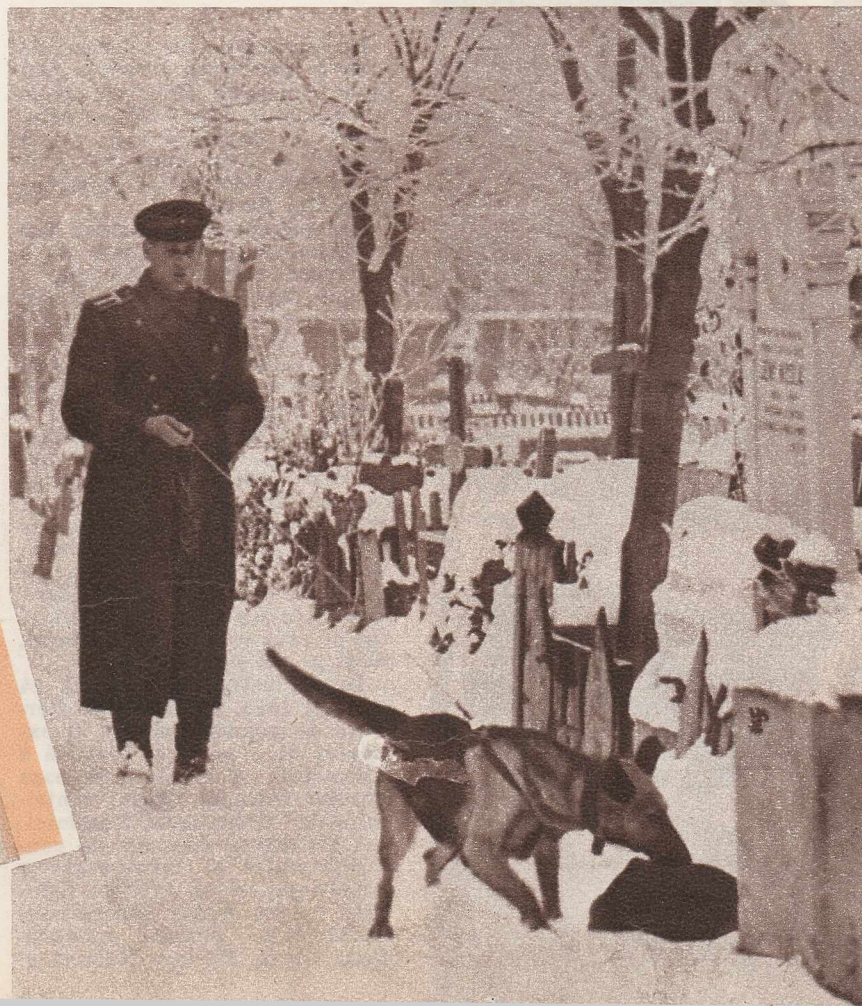
— Cine locuiește aici?

— Un căsătean al meu: Nicolae Dincă.

Stăpînul gospodăriei iese în poartă. Cîinele se repede la el, gata să-l muște. Omul pălește, se bilbiie: „Poftiți! Faceți cercetări!” Dar recăpătîndu-și calmul, adaugă: „Îmi pare rău, nene Gheorghe, că te lași condus de un cîine!”

Dar peste o oră mărturisese totul. Furtul l-a comis ajutorul de un anume Nicolae Popescu. Obiectele furate se află ascunse la București, la sora acestuia. În culmea bucuriei, A. Gheorghe întrebă:

Pătrundem în lăcașul celor întrupomenire. În scurtă vreme o surpriză! Cabina găsește lângă un mormînt acest pachet cu rămășițe de stofă. Cum am aflat mai apoi, hoțul verificîndu-și pe drum pradă i-a lepădat aici, considerîndu-i de prea mică valoare.

Cabina!

TATEA UNUI CÂINE DETECTIV

Cum îi zice cînelui ăsta? Plutonierul Constantin Radu zimbăște:

— E cățelușă și se numește Cabina. Faceți cunoștință...

Pină la data cînd scriu aceste rînduri, cîinele de urmărire Cabina, instruit și însoțit în acțiuni de plutonierul Radu Constantin, a înregistrat 133 de „cazuri pozitive”. Reproduc la întimplare citeva:

— Control inopinat la magazinul Universal „Victoria”. E ora două noaptea și încăperile sînt toate pustii. Cu toate acestea,

Cabina ne-a condus în curtea acestei case. Vă putem spune încă de pe acum numele infractorului. Se numește Eftimie Bălea și e de profesie geambag, mist și... confor de ocazie. (În fotografia noastră apare însemnat cu X.) Antecedente: 2 ani de închisoare pentru furt de bijuterii. Grupul de oameni strîngi în jurul său sînt colocatarii imobilului. Privesc scena — cum remarcăți stîngari — cu expresii diferite: veselie și nedumerire. În ceea ce-l privește pe Eftimie Bălea, el repetă într-una aceleași cuvînte: „N-am făcut nimic”. Firește, pină acum, nimeni n-are dreptul să-l condamne.

Cabina dă semne de agitație. E dezlegată. În fața unui W. C. se oprește lătrînd înfuriată. Sînt descoperiți doi necunoscuți ascunși aici. Alături: sacul cu mărfuri furate.

— Cetățeanul Mihail Roșu, de pe strada Pictor Alexandru nr. 5, reclamă dispariția unor piese prețioase de la motocicletă sa.

— Iată magazia unde-mi țineam motocicletă. Cine mi le-a demontat?

Dacă ar putea vorbi, Cabina ar răspunde prompt:

— Nimic mai simplu. Răufăcătorul e undeva pe aproape. Îi simt...

Undeva aproape, adică mai exact pe strada Căpitan Vasile Iosif nr. 39. Condus de cîine, milițianul și păgubașul găsesc infractorul tocmai îngropînd obiectele furate. Stupoare, minie, rușine: hoțul e o rudă apropiată a păgubașului.

— Iertați-l, tovarășe milițian. O să ajungem de rușine în tot

cartierul. Furt între neamuri. Iertați-l!

Să facem mai îndeaproape cunoștință cu Cabina. Domiciliul: Centrul de cîini al Miliției. Am vizitat-o într-o dimineață, înarmat cu un bloc-notes, un stilou și un aparat de fotografiat.

M-a primit cu o „amabilitate” rece, de circumstanță. Așa cum îi stă bine unui veritabil detectiv. De altfel, confrății ei de breaslă patruzezi mi s-au înfățișat într-o ținută asemănătoare: șezînd demni în fața custilor, cu urechile ciulite și privindu-mă cu ochii lor vii și inteligenți. Nimic din furia, dar nici din prietenia sau teama cînelui obișnuit. Abia în fața stăpînului înfățișarea lor se schimbă. Atunci pot deveni pe rînd tandri sau furioși, fricoși sau lingușitori. Dar pentru un străin, oricare ar fi el, expresia lor rămîne aceeași: rigidă, indiferentă și foarte... disciplinată.

Am notat în acest sens un fapt semnificativ: la dorința noastră, Cabina a primit comanda de a se urca pe o masă aflată în curte. Am fotografiat-o. Pe urmă am intrat împreună cu plutonierul Radu într-un birou să ne încălzim. După o jumătate de oră am găsit-o tot acolo pe masă și în poziția în care am părăsit-o. Plîngea încet: stăpînul său uitase să-i dea comanda de coborîre!

Deplasarea noastră la Centrul de cîini al Miliției a urmărit un scop precis: completarea relațiilor despre activitatea cînelui detectiv Cabina, cu un fotoreportaj realizat pe „viu”, adică urmărind și descoperind un infractor concret. După trei zile de așteptare, interesantul prilej s-a ivit. Vă invităm deci, ca înainte de a citi încheierea acestui reportaj, cuprinsă în alineatul următor, să urmăriți împreună cu noi fotografiile alăturate. Ele înfățișează acțiunea întreprinsă de plutonierul Radu Constantin, însoțit de cîinele Cabina, în dimineața zilei de 16 decembrie 1957.

Cititorul bănuiește, desigur, că în dosul iscusinței și disciplinei de fier cu care este înzestrat cîinele detectiv, se ascunde o lungă, interesantă și anevoioasă muncă de dressaj. Că, în sfîrșit, pentru descoperirea infractorului, mirosul său ar fi cu totul inutil dacă stăpînul său n-ar realiza concomitent o mulțime de măsuri complicate ale tehnicii judiciare...

Reportajul de față se mărginește doar la aceste relatări sumare. Suficiente totuși pentru a cunoaște aportul pe care aceste animale, atît de „talentate”, îl dau organelor de miliție.

Ca încheiere: multe mulțumiri colectivului de milițieni care ne-au pus la dispoziție datele necesare întocmirii acestui material. Felicitări plutonierului Radu Constantin. În plus:

— Bravo, Cabina!

Ilarie MURGU
Fotografii de Marin IVANCIU

În drum spre secția de miliție. Ce s-a petrecut acolo, am aflat abia peste cîteva zile. Eftimie Bălea a recunoscut furtul. În noaptea din 15 spre 16 decembrie a pătruns într-adevăr în atelierul croitorului Dinu Marin, folosindu-se de o „cheie-minune”. Mărfurile furate — cu excepția stofei aruncate în cîmățir — le-a dosit sub podeaua camerei sale. Complici nu există.

Întrebare.

Minie.

Inocență.

Nedumerire.

VĂ AMINTIȚI?

Un colț al halelor centrale de pe vremuri. Două femei sînt ocupate cu scotocirea mormanelor fetide, considerate de ele comestibile încă. Femeile apar în tagmei „chivuțelor”. Așa erau denumite profesionistele bidinelei. Iși aveau vadul în hale, unde așteptau toată ziua sosirea vreunei menajere dornice să-și vîruiască tînda, în preajma paștelui cu deosebire, sau cu prilejul vreunui rar eveniment familial. Îndeobște lunga imobilizare sub cerul liber, pe ploaie și zloată, se încheia stearpă. În amurg, chivuțele se întoreau în mahalaua săracimii, acasă, unde le așteptau copii lihniți de foame. Uneori, în special vara, se întîmpla o minune: un transport de pește venea stricat. Autoritățile sanitare nu-l ridicau imediat. Deșertată din lazi imensa putreziciune era abandonată... generos. Șomerii, care colindau piața în căutare de lucru, cerșetorii, pensionarii azilului de noapte, chivuțele se repezeau asupra acestei „mane” oribile. Reporterul a prins numai două femei la îndeletni-

cinea aceasta groaznică ce oglindește viața socială de odinioară. De fapt, zeci, sute, sosisiți aici din toate colțurile pieței, din toate zările cartierului, erau aici care chinuți de foame, scurtau gu

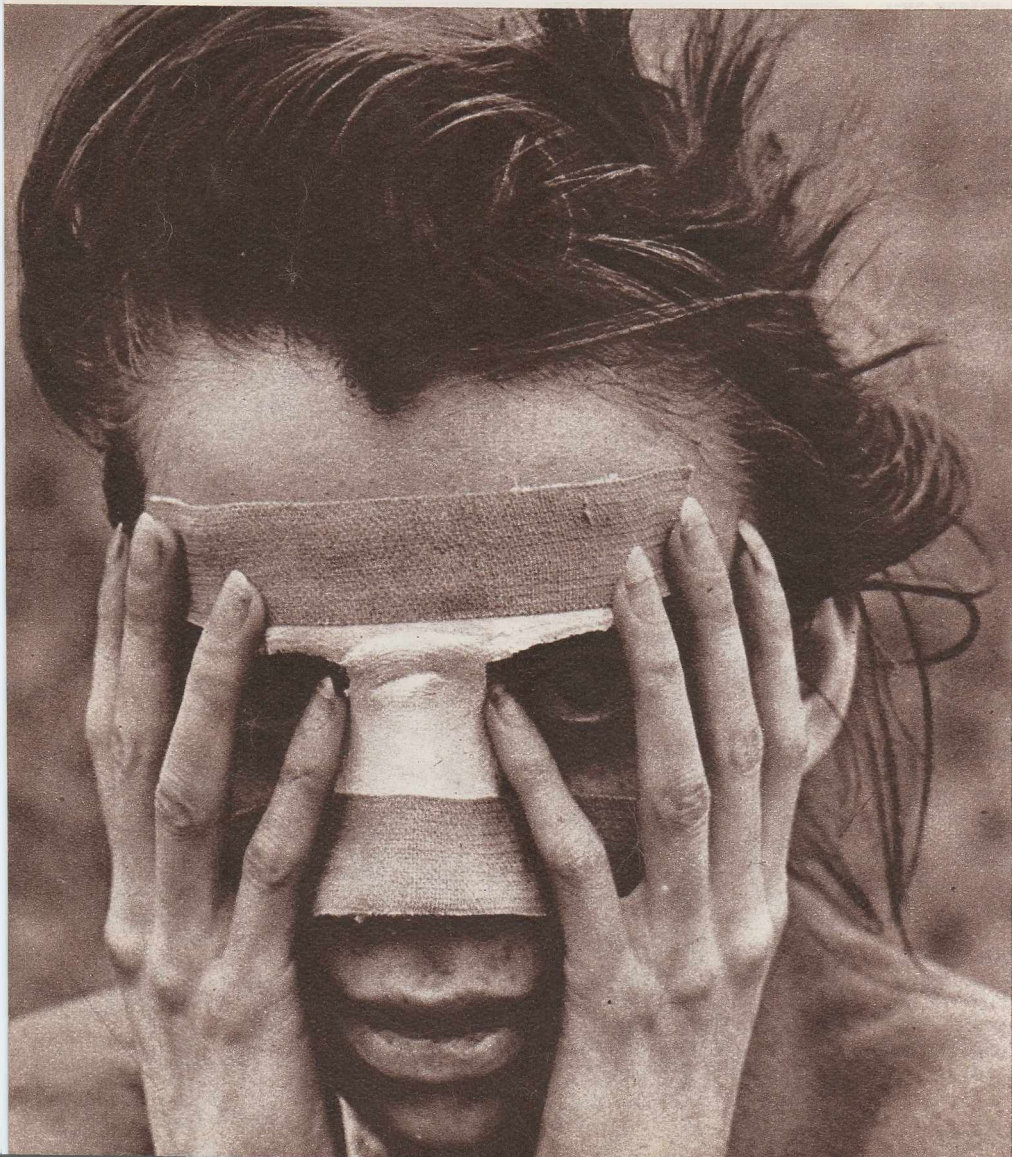
FO

Deștele tatuare ale píthe-
cantropului...

TEDDY-BOYS "ATAACA"

de Lascăr SEBASTIAN

Bietul rege François I! Cu
cită milă mă gîndescla
el! Auzi d-ta: să-l ia în
șfichiul condeiului, cu dia-
log în rime, romanticul
Victor Hugo! Și pentru ce?
Pentru că „se amuza”, schim-
bindu-și iubitele mai abitir
decît își schimbă luna pe
cer forma și dimensiunea.
Se pare că poetul a urmă-
rit în „Le roi s-amuse” să
osindească frivolitatea mo-
narhică, ușurința cu care
un tinăr rege face victime
sentimentale printre fete și
femei, abuzînd mai ales
de — cum zicea un pluto-
nier — „purgativele sale
regale”. O fi. Eu însă, mă-
car că nu sint poet (sau
poate tocmai de aceea) l-aș
fi pus la stîlpul istoric al
infamiei, nu fiindcă „s-a
amuzat”, ci pentru totală
lipsă de fantezie în amu-
zament.

Fantezia — asta-i totul!
Fără fantezie, viața și mai
cu osebite tinerețea nu fac
nici cit o ceapă degerată.
Jos cu lighioana lipsită de
fantezie!

Uite d-aia imi plac mie
„Teddy Boys”. Mor după
ei, mă leșin! Au, domnule,
fantăscie — și pace!

Îndeobște, huzureala din
plin dă naștere la plictis-
eală, la căscat, la lehamite
— cum s-ar zice cu o
vorbă nobilă — la spleen.
Și iac-ășa se naște nevoia
imperioasă a unei supape,

les noaptea pe stradă, pun
ochii pe Barbara Darling.
... Îi mușc nasul, îi crăp
fruntea, îi smulg părul...

a unui eșapament. Nefiind
fizician ori mecanic (singur
nu știu ce-ar trebui să fiu),
nu-mi pot lămuri de ce
supapa, eșapamentul, le gă-
sești numai în picioare. Ei
și? Dacă nu putem da dru-
mul fanteziei spre scăparea
de spleen prin părțile de
sus — cum ar fi inima,
mintea etc. — nu-i nimic!
Îi dăm drumul prin orga-
nele inferioare. Importante
nu-s mijloacele, ci scopul:
să scapi de plictis.

Asta și fac, „Teddy Boys”.
Și d-aia, cum zisei, mă
prădădesc după dinșii.

Închipuiți-vă că, potri-
vit celor spuse de Petroni-
us — „arbitrul eleganței”
la Roma pe vremea împă-
răturii Nerone — și anu-
me: „Se știe îndeobște ce
poftă are omul după ce a
mîncat și a băut bine...”

— închipuiți-vă că, dobo-
rit de spleen, eu, „teddy
boy”, imi caut eșapamen-
tul: ies noaptea pe stradă,
pun ochii pe Barbara Dar-
ling (o controloare jună la
un cinematograful din Lon-
dar), o pîndesc într-o alee
întunecată și, întru des-
cărcare, după alte multe,
îi mușc nasul, îi crăp frun-
tea, îi smulg părul — mă
rog, o desfigurez pe toată
viața — și o las să zacă la
pămînt. Ura! trăiască fan-
tezia! Jos plictisul!... Sea-
mănă asta cu ce-a făcut
François I cu Blanche, fata
bufonului Triboulet, căreia
doar i-a dat iluzia c-o iu-
bește și apoi a părăsit-o?
Nu seamănă nicidecum!

Dar suferințele sentimentale ale Blanchei seamănă cu durerile fizice ale Barbarei-Darling? Nici pe departe! Alea erau niște fleacuri, mofturi, bagateluri. Aici, dimpotrivă, e treabă serioasă, cu temeii.

Însă, poate, o să vii d-ta și-o să-mi zici: „Las-o, frate, mai moale, că asta-i barbarie curată, sadism!“ Aș! Nu te potrivești! Care barbarie? În secolul XX, în anii noștri de grație, în inima Londrei, metropola înaltei civilizații capitaliste — barbarie?! Îmi pare rău. Totul e rodul educației alese, al mărețelor exemple, al unei concepțiuni deosebite, al — vorba ăluia — modului de viață...

„Stai — o să sări d-ta. Cum? Dintr-un caz izolat tragi concluzii generale...? Logică-i asta?“

Hm! „caz izolat“! Cită

pament? E bandă, ori nu e bandă?

Însă întrebarea care se pune e următoarea: Crestăturile de pe obraz ori smulgerea părului ori ruperea nasului făcutu-s-au cu „dragoste“ sau cu „ură“?

— Ha-ha-ha! — o să rzi dumneata și-o să cugești: ce întrebare stupidă!

Ba, pardon! nu e stupidă de loc. D-ta nu știi că un „teddy boy“ adevărat, care se respectă, nu numai că poartă o anume vestă și anume coafură, ci că mai e ceva, ceva subtil și adecvat. O să te lămuresc, ca să nu te prăpădești din viață fără cunoștință de cauză.

La Greenwich s-a desfășurat nu demult un proces. Pe banca acuzării, niște băieți de ăștia, boys. Cică ar fi dansat dezmețat niște rock-and-roll pe străzi,

în care ne este înfățișat Gerald Lascelles, verișorul, coborînd cu un pahar plin în mână, din autocamionul care, în mod obișnuit, transportă mobile, dar care de data asta a transportat nu mai puțin de 75 de nobile și nobili ai Angliei, pentru ca să-i ducă pînă la o stație de metro cu scopul ca, în metro, delicații reprezentanți ai nobilimii britanice să-i ardă cu foc un rock-and-roll ce n-au văzut Londra și Parisul.

Mă rog, tatuat-netațat, în orice caz trebuie să recunoaștem că Verișorul dă un înalt Exemplu, demn de urmat aidoma. Dacă cogeamite verișor are asemenea fantezie și eșapament, cum să te mai miri că fac la fel niște tineri pirlîți! Vorba lui Horațiu: „Nil admirari“. Adică: să nu te mai miri de nimic.

Carevasăzică gangsterismul e suprema fază a teddyboysmului. Exemplarul ce se zbate între polițist și fost pețas după un asediu de patru ore, timp în care a făcut prizoniere o cîntăreață și alte trei persoane într-o cameră a hotelului Cumberland, a tras cinci focuri de revolver și a rănit pe prietenul cîntăreței.

Altă victimă: John Peachment — 36 de creștături cu briciul...

naivitate, cită lipsă de informație! Păi, „teddy boys“ sînt cîteva mii numai la Londra. Și încă organizați în bande. În privința asta, întrebă-l pe John Peachment, un flăcău de 17 ani, care abia a ieșit din spital. La Liverpool — port mare și civilizată — John Peachment a fost inconjurat fratern de niște „teddy boys“, a fost imobilizat de sumedenia de hojmălăi, iar șeful bandei i-a aplicat pe obraz 36 de tăieturi cu briciul.

Acum ce mai zici? E fantezie, ori nu e fantezie? E eșapament, ori nu e eșapament?

pe acoperișuri, în tramvaie etc. De partea lor au venit să depună ca martori tot niște boys. Unul dintr-înșii a putut fi fotografiat. Pe fotografie poți vedea nu numai croiala originală a vestei cu picățele, dar și pumnii pithecanthropului. Pe deștele unui pumn stă tatuat cuvîntul HATE — adică „ură“; iar pe deștele celuiilalt: LOVE — adică „dragoste“. Atunci n-am dreptate să-ntreb: cum se poate stabili sentimentul cu care acționează un june tatuat cînd dansează rock-and-roll, sau smulge nasuri, sau crestează obraji cu briciul? Ori e vorba la mijloc de un amestec subtil de dragoste și ură, atunci cînd boy(s)-ii lovesc, fiindcă lovesc cu amîndoi pumnii?

Și mai e o întrebare: vărul reginei Angliei o fi avînd și Alteța Sa tătuate Augustele sale Dește cu aceleași nemuritoare și sugestive expresii? Căci și El, ca un neînfricoșat „teddy boy“, e gata oricînd de mari aventuri tediboiste.

Am în fața mea o poză

Augustul verișor coboară din autocamion...

PYRAMIDĂ SAU FURCULIȚĂ?

de Florin MUGUR

Într-adevăr, o pictură puțin ciudată. Reprezintă parcă niște figuri geometrice: triunghiuri sau piramide. Dar poți oare să-ți dai seama ce simbolizează? Poți să-ți dai seama ce vrea să spună o pictură abstractă? (De altfel studiul se intitulează „Abstract“). E vorba poate de priveștiștea unei străzi la ora 6 și 20 de minute dimineața. Sau — cine știe? — e un pom. Sau o locomotivă. Sau o furculiță? Toate, văzute, bineînțeles, în chip abstract. După cum ar putea să fie și acoperișul unui bloc de 12 etaje, cu demisol și intrare separată la fiecare garsonieră. Imaginația adevăratului artist nu trebuie să fie îngrădită. Dar nici imaginația celui care privește opera de artă. De ce să-ți se arate un cal sau un portret de copil, pictate limpede, fără posibilități de dubiu? Ai fi obligat să vezi nu ce dorești tu, ci ceea ce vrea să-ți arate artistul: un cal sau un copil. Pe cînd așa — imaginația e lăsată în voia ei. Poți să-ți imagineri că admiri un automobil sau o scobitoare de nylon văzută din profil. Fiecare vede ce vrea. Toate gusturile sînt satisfăcute.

„Excepționalul“ studiu pe care avem prilejul să-l admirăm în fotografie a fost expus recent în stația de metro Charing Cross din Londra, în cadrul unei expoziții de artă și e „opera“ domnișoarei A. Pentiman. Celelalte tablouri care se mai zăresc par să aparțină categoriei demne de condamnat a picturilor cu subiecte precise, care îngrădesc imaginația.

Se pare însă că nici în Occident, unde abstracționismul (curent decadent, străin de realism) cunoaște o destul de mare răspîndire, vizita-

INSCRIȚIE LA O FOTOGRAFIE

torii expozițiilor nu s-au prea obișnuit cu el. Dovadă, figura tinerii din fotografie. Patt Gillingham, din personalul stației de metro. Este probabil o persoană care nu ține la „libertatea“ imaginației, deoarece chipul ei nu pare să exprime o deosebită admirație față de tablou. E vorba mai precis de un fel de „ia te uită ce năzbitie!“ sau — în limbaj academic — de o mirare dezaprobă-

toare. Pare-se că Patt nu e de loc dispusă să se lase convinsă de „valorile“ artistice ale picturii abstracte. Și cînd te gîndești că tabloul față de care arată dezaprobare tinăra membră a personalului stației ar putea să reprezinte tocmai o stație de metro — sau chiar chipul ei! (De ce nu amîndouă împreună?). Neînțelese sînt trăsnelile, mai ales atunci cînd se vor artistice.

Premiul I LA MOSCOVA

La Festivalul unional al teatrelor, care a avut loc de curind la Moscova, colectivul Teatrului muzical de comedie din Odesa a obținut premiul întâi, pentru spectacolul „Lăsați-mă să cânt”, de Gherase Dendrino, pus în scenă de regizorul Nicușor Constantinescu și de scenograful Nicolae Lebas...

1

Pentru autorul rindurilor de mai jos, vestea a desptat o amintire ce se învâlmășise printre multe altele din primăvara anului 1957... 4 martie: trenul sosise la Moscova abia de câteva ore, aducând colectivul Teatrului de Operă din București, ale cărui spectacole urmau să înceapă în câteva zile. Asaltat din gară de ziaristi, Nicușor Constantinescu rostise primul „spasibo”, care fusese difuzat în aceeași după-amiază de postul de radio Moscova. Iar seara mă aflam alături de el, într-un fotoliu al teatrului muzical „Stanislav-

3

2

dădeau prea multe clipe liniștite celor doi creatori.

FOTO 1. Și iată că, la sfârșitul primăverii, munca pregătitoare era gata. În fața machetelor de decor — sensibil modificate față de versiunea bucureșteană — regizorul și scenograful român explică colegilor sovietici noua viziune a spectacolului. „Trebuie să-i imprimăm un cit mai puternic caracter românesc. Năframe, costume naționale, stil arhitectural specific”... Dirijorul Kilberg, regizorul și decoratorul Fejlenbogen sînt cu totul de aceeași părere. Dar va putea fi redat atît de viu caracterul național de un colectiv dinafara țării?...

FOTO 2. „Fiecare mișcare de dans trebuie să fie specific românească”, explică Nicușor Constantinescu actorilor Diomina și Vodenoi. Deși repetițiile sînt încă la început, se simte îndată că interpreții sînt pe drumul cel bun.

FOTO 3. Figurile centrale ale operei: Ciprian Porumbescu și Berta Gordon. Ca într-un lut fermecat, fiecare trăsătură imprimată personajelor de către regizor se completa cu altele noi: un poez romantic, îndrăgostit, frîmțat de idei și idealuri, luptător îndrăzneț. Eroul realizat de Dinov — acest mare talent — se amplifică sub atenția febrilă a regizorului, el însuși uimit de marea înțelegere pentru rol pe care o dovedește interpretul. Demskaia — care a îndeplinit și funcția de asistent de regie — aduce rolului aceleși trăsături, indulcitate de blînda femininitate a muzei, a iubitei credincioase.

FOTO 4. Tărani din Ardeal? Costume aduse de la noi?... Nicidecum. Astapinka, Gohberg și Lebkovici poartă costumele făcute la Odesa, cu o grijă pentru autenticitate care ar face cinste multor colective din țara noastră...

FOTO 5. Corul operei odesene e alcătuit din puțini oameni, dar fiecare dintre ei a reușit să devină un participant viu și convingător al spectacolului. ...Sosi și ziua premierei. Cu emoție,

nevenindu-le să-și creadă ochilor, realizatorii spectacolului constatau că „Lăsați-mă să cânt” în versiunea de la Odesa era cel puțin la fel de autentic ca și la București. Și, în torentul de felicitări care veneau din toate părțile, Nicușor Constantinescu abia reușea să murmure, emoționat: „Nu noi; a voastră e izbînda!”...

Vestea intrării în finală a spectacolului de la Odesa, în cadrul Festivalului teatrului sovietic, luase pe neașteptate pe autorii lui. Un avion îi aducea la Moscova pe Nicușor Constantinescu și N. Lebas cu puține zile înaintea evenimentului. Și iată că, la spectacolul de finală, din nou Ciprian, Berta, Suzanica, Năstase, mama Roza își depănă povestea pe o scenă sovietică. Tăcerea emoționantă din sală răspundea forței și adevărului acestui spectacol. Iar cînd cortina căzu ultima oară... ei bine, este greu să-l faci pe Nicușor Constantinescu să-și explice ce s-a petrecut atunci!...

— Știi, nu m-am priceput niciodată la acrobație, și cînd m-am trezit azvîrlit în aer, nu aveam alt gînd mai fierbinte, decît să mă văd din nou pe pămînt. Nu a fost ușor, dar în fine am reușit... Și atunci cînd paharele de vin au sărbătorit victoria spectacolului nostru, l-am zărit pe Vasile Vasilevici. ...Neobositul Telikovski avea aceeași figură iluminată de bucurie ca și atunci, în urmă cu 8 luni, cînd ne-a strîns miinile pentru prima dată. N-am știut să spun altceva decît: „Beau în sănătatea dv., nașul acestui spectacol”. Și în seara aceea toți — de la actori pînă la ministrul Mihailov, omul de înfrîntătoare amabilitate — toți i-au spus lui Vasile Vasilevici Telikovski, „nașul”...

... Iar regizorul nostru — dacă îmi permiteți să adaug — i-au spus toți, cu dragoste și duioșie, „Nicușor”, cu acel accent plăcut și tandru pe care-l gustă numai oamenii ce-j cunosc pe moscoviți și odeseni.

I. HRISTEA

ski și Nemirovici-Dancenko”. Colectivul își dădea ultimul spectacol (înainte de a împrumuta scena teatrului bucureștean) reprezentînd opera „Boccaccio” de Suppé; de la primele scene fuseserăm cucerii de stilul incîntător, de ritmul impetuos în care se desfășura acest spectacol, ce reuneste aspecte ale Italiei Renasterii cu elemente get-beget vienezee... Și în plină incîntare artistică, îl auzii suspinînd pe Nicușor Constantinescu: „Știți ceva, copii? Mi-e cam frică...”

Iar în zilele următoare, îngrijorarea își punea tot mai mult stăpînire pe noi. Cum vom face față unui public educat de asemenea spectacole desăvîrșite — ca acela ce ne fusese dat să vedem? Dar iată că la primele repetiții cu „Lăsați-mă să cânt”, în plină desfășurare a finalului actului doi, Nicușor Constantinescu, vioi și sprinten ca un băiețandru, exclamă pe neașteptate: „Acum nu mai mi-e frică! Nu mai mi-e frică!”

„Spectacolul nostru se bucură, într-adevăr, de un strălucit succes. Ultimele aplauze nu se sfîrșiseră încă și Vasile Vasilevici Telikovski, directorul muzicii din Ministerul Culturii al U.R.S.S., se precipită către realizatorii spectacolului și cu volubilitatea-i proverbială îi coplesii cu laude... Poate că Nicușor Constantinescu și N. Lebas s-ar fi temut totuși de o simplă politețe, dacă dovada prețurii n-ar fi venit imediat: „Teatrul muzical din Odesa va monta „Lăsați-mă să cânt”. Vreți să asigurați dumneavoastră regia și scenografia spectacolului?”

... Cîteva săptămîni mai tîrziu contractul era semnat și... emoțiile abia începeau.

Adaptarea spectacolului la condițiile teatrului odesean, învingerea dificultăților de limbă, nu

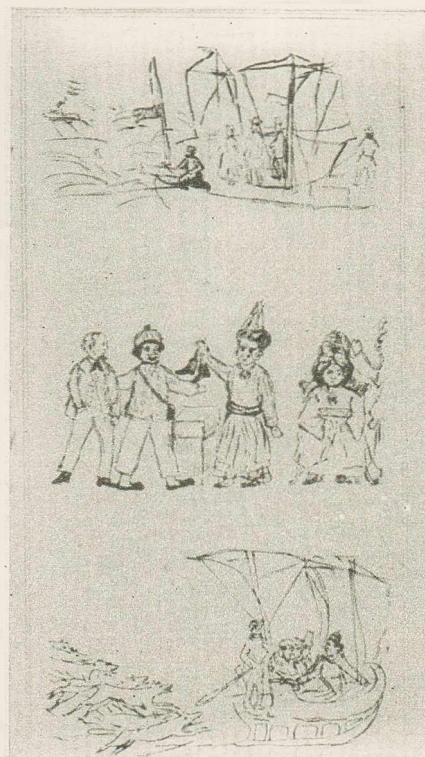

5

4

A doua muză a poetului

Sus: Lev Tolstoi ilustra, pentru copiii lui, romanele lui Jules Verne.

La stînga: „Execuția lui John Brown”, imaginată de Victor Hugo.

Jos: „În închisoare” desen de Taras Șevcenko.

istoria literară a înregistrat numele multor scriitori pentru care desenul devenise o a doua preocupare artistică. Unii dintre ei s-au dedicat în mod serios acestei ocupații, visînd să-și consolideze gloria scriitoricească prin pictură; alții, în schimb, au folosit desenul doar pentru a se autoironiza sau numai pentru ca să-și amuze prietenii. Goethe spunea că desenează așa cum alții fumează. Scriitorul englez H. G. Wells își stenografa ideile într-un fel de ideograme puerile, pe care le considera, cu umor, tot atît de importante pentru omenire, ca desenele din peșteri. Gluma avea adevăr. E destul ca o personalitate să schițeze de-a lungul vieții trei profiluri de prieteni, pentru ca biografii să ia faptul în studiu și să-l prezinte posterității ca pe o importantă manifestare de geniu. Unii, mai zelosi, declară că în ziua în care autorul celor trei profiluri s-a apucat de poezie, omenirea a pierdut un mare pictor. E cazul lui Musset, de pildă, despre care marea lui prietenă, George Sand, povestește că ar fi atras atenția lui Delacroix prin schițele lui grațioase și că marele pictor ar fi regretat în poetul Musset un desenator strivit în fașă. Hans Christian Andersen avea o mare dexteritate în decupatul figurilor de hîrtie, spre desfătarea micului său public. Tolstoi îl ilustra pe Jules Verne pentru copiii săi, care erau satisfăcuți cu aceste imagini... domestice.

Asemenea relieve sînt păstrate în muzee și studiate de urmași cu pasiune, storcîndu-se din ele toată substanța anecdotică, psihologică, estetică.

E adevărat că fenomenul dă de gîndit. În vechime, o seamă de scriitori chinezi practica desenul ca pe un al doilea mod de expresie (alături de alte multe activități spirituale). Se cunosc nume ilustre de poeți chinezi care au fost în același timp mari pictori, poate în virtutea unei armonii necesare între imaginea abstractă a poeziei și imaginea concretă a picturii. Poetul își valida, prin pictură, viziunea. Victor Hugo (care picta mult și cu talent) spunea, ca să se scuze de imperfecțiunea producției sale, că „un om întreg nu e prea mult pentru o artă” — iar această artă, căreia i se consacrase total, era poezia. Artiștii chinezi de odinioară nu erau de aceeași părere: esența artei e aceeași, mijloacele de expresie sînt diferite, iar meșteșugul trebuie și poate fi învățat. Goethe a încercat, experimentînd propria lui concepție despre omul universal, să practice artele plastice. După tentative de o viață, a ajuns la concluzia lucidă că „în ciuda tuturor eforturilor, nu am devenit pictor”. Scriitorul francez Prosper Mérimée a fost un prolific caricaturist de salon. Un ilustrator contemporan al său scria că „lăsa în urma lui schițele ca pe mucuri de țigară”. Gogol și-a desenat, cu mîgălă de caligraf, coperta primelor ediții ale „Sufletelor moarte”. Pușkin avea ambiția să-și illustreze poemele, conturînd siluetele romantice, pline de grație.

Simplu divertisment sau atitudine estetică, în desenul diletantului dormitează uneori șansa unei veritabile revelații. Atunci pasiunea de duminică sau ambiția intimă se transformă într-o reală problemă de creație. Victor Hugo picta, ca să spunem așa, din adîncul sufletului. Téphile Gautier, poet și prestigios critic de artă al vremii, îl așeza printre marii pictori ai veacului. Și poate că așa ar fi rămas în conștiința posterității, dacă poetul n-ar fi fost mai mare încă și dacă poezia, cuvîntul, n-ar fi făcut ocolul lumii mai repede decît imaginea.

Rabindranath Tagore, marele poet indian mort acum cîteva decenii, și-a descoperit vocația de pictor într-un chip care amintește de „revelațiile” surrealismului: observînd că

nervoase pe care le mizgălea pe pagină în căutarea cuvintului potrivit aveau înfățișarea unor lucruri. Ce lucruri anume? Niște alcătuirii stranii, care trăiau prin ritmul formelor. La aproape 70 de ani, Tagore a abandonat poezia, ca să se apuce de pictură, și a făcut mai multe expoziții în diverse capitale ale lumii. Opera lui e venerabilă pentru mesajul ei poetic. Căci bătrînul poet, cu o uriașă cultură artistică dobîndită prin studiul pasionat al artei vechi a popoarelor, era ferit prin vîrstă și experiență de elucubrațiile ermetismului pictural. Mesajul lui exaltant despre poezia ritmului și a culorilor merită, dacă nu azeziunea spiritelor realiste, în orice caz credit pentru sinceritatea unei înțelepte savurări a frumuseții, la capătul unei vieți care s-a consumat în căutarea ei.

Printre cumularzii de vocații, scriitorul italian Carlo Levi e un pictor cu renume, unul dintre promotorii curentului italian actual de artă militantă, cu caracter social progresist.

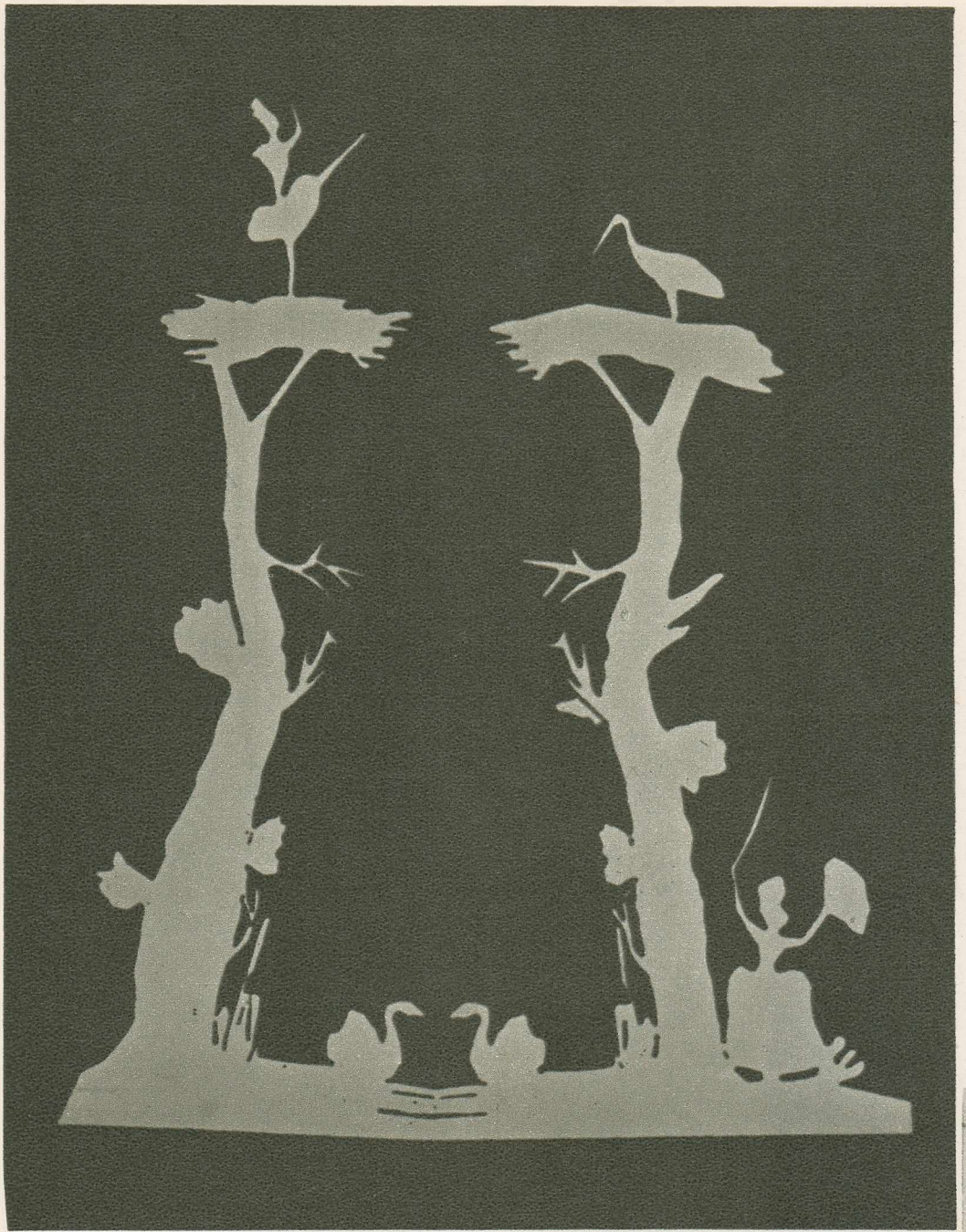
Polivalența artistului contemporan a căpătât, cu Maiakovski, un sens umanist precis, în acel maxim grad de manifestare pe care l-a prilejuit Revoluția Socialistă. Maiakovski a abordat desenul nu din simplu divertisment, ci fiindcă era conștient că și această latură a talentului său servește cauza revoluției. El desena convins de forța agitatorică a desenului. Caricaturi care demascau pe contrarevoluționari, afișe care mobilizau la luptă, plastica lui era o invitație pentru pictori, mai mult decît o operă finită.

Fără îndoială că dacă imaginea și nu cuvîntul ar fi fost vocația sa dominantă, ar fi găsit o formulă eficace și original revoluționară, de pictură dinamică, pe măsura omului revoluției, așa cum a găsit-o pentru poezie. Cînd vorbesc de „dinamismul“ desenelor lui Maiakovski, mă gîndesc nu numai la calitatea lor artistică, ci și la o anume mobilitate, la o anume promptă prezență a lor acolo unde imaginea poate fi de folos. În prima perioadă a construirii socialismului, afișele-reclamă ale lui Maiakovski acreditau industria tînără sovietică. Maiakovski ilustra concepția lui despre utilitatea artei. Unui american care l-a întrebât odată cu maliție: „E adevărat că faci versuri despre oi, pentru guvern?“ Maiakovski i-a răspuns: „E mai bine să scrii despre oi pentru un guvern inteligent, decît să scrii pentru oi despre un guvern idiot“.

N-am pomenit decît de o mică parte dintre scriitorii practicanți „clandestini“ ai picturii. Sînt încă mulți, vechi și noi, de peste hotare ca și din țara noastră. Într-unul din numerele trecute ale revistei noastre, am reprodus cîteva desene ale lui Delavrancea, dar cu aceasta n-am epuizat de loc problema. Despre el, ca și despre alții (cum ar fi, bunăoară, maestrul Arghezi, Rebreanu, sau Victor Ion Popa, care în orele libere s-au dedat deliciilor desenului) vom vorbi altă dată.

A. A.

(Date și ilustrații extrase din „Le Courier d'U.N.E.S.C.O.“)

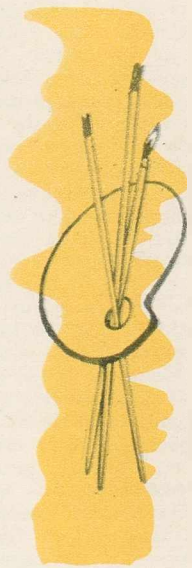
H. C. Andersen „picta“, tăind grațioase siluete din hirtie.

Una din realizările lui Goethe pentru ediția „Faust“.

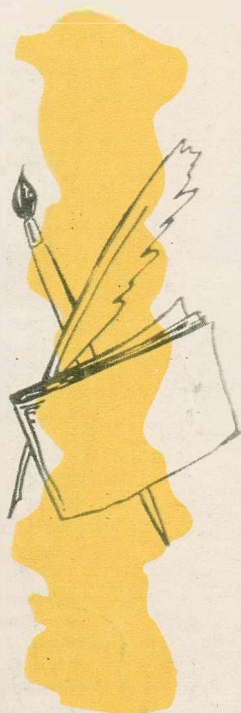
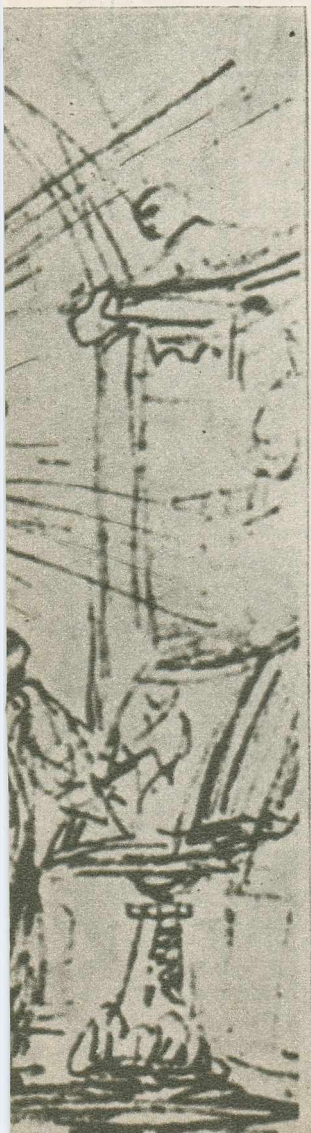
Portretul scriitoarei George Sand, făcut de Alfred de Musset.

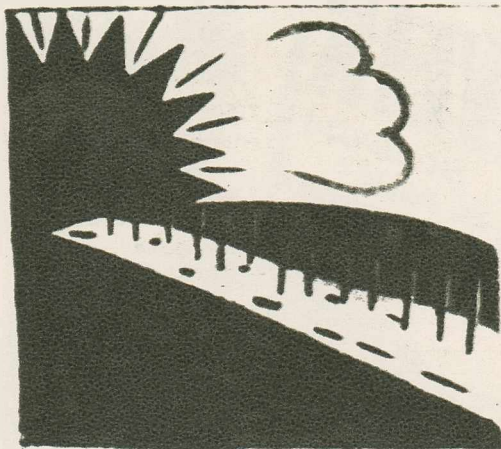

„Puşkin pe drumul spre Erzerum“, desen făcut de marele poet.

ОКНО САТИРЫ РОСТА №409.

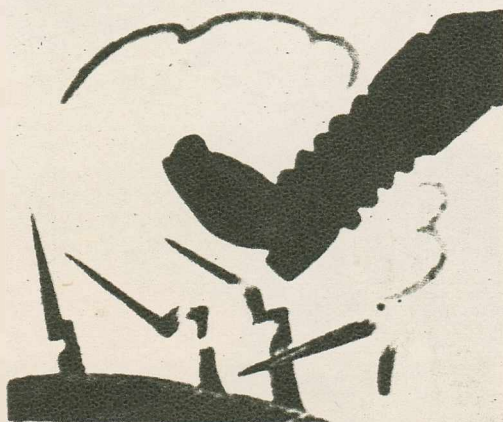
Vitrina satirică
„Rosta“ nr. 409 de
V. Malakovski.

1) ТОВАРИЩ! ТЕРМИСТ
К КОММУНЕ ПУТЬ

2) НА ДУ АВАТАРА КОММУНЫ
ХОРОШО БУТЬ

3) ОБЛОМАЕТ ТЕРМИН
КРАСНОАРМЕНЦА НОГА

4) И ТОГДА БЕЗ ЗАДЕРЖЕК
К КОММУНЕ ШАГАМ

N

u mi-l puteam imagina pe bravul soldat Šveik, decît conturat în linia spontană, cu hazlii rotunjimi suprapuse, a lui Joseph Lada, primul și autenticul său „părinte plastic”. Sau, poate, i s-ar fi putut adăuga

acestei imagini și cea a micii păpuși căreia Jiri Trnka, mișcîndu-i savant nostimele sfere de lemn, i-a imprimat candoare, șiretenie și acea simplitate bonomă ce maschează un subtil protest social.

Și iată că urma să-l întîlnesc pe Šveik într-o... nouă versiune; de astă dată un Šveik în carne și oase, așa cum ni-l va prezenta în curînd filmul colorat al lui Karel Stekly. În „civilitate” se numește Rudolf Hrušinski-junior, este actor la Teatrul Komorni și se află la al 45-lea rol cinematografic (deși nu numără mai mult de 37 ani!). Un om croit și el mai mult în rotunjimi, cu obrazul grăsun și rotund, cu ochi rotunzi — aparent impasibili, dar trădînd uneori, prin neașteptate licăriri, un fin simț al umorului — un om care ți se pare a întruchipa bonomia însăși, pigmentată cu un flegmatism ce ți-l evocă brusc pe Šveik. Îl felicită în gînd pe regizorul Stekly pentru ideea de a-l fi ales pe Hrušinski ca interpret, mai ales cînd află că el și-a conceput filmul bazîndu-se dintru bun început pe acest actor. Mai uimit rămîi însă atunci cînd află, de la Hrušinski însuși, că el a interpretat pînă acum, în teatru și film, aproape în exclusivitate roluri negative („e știut că interpretii marilor intriganți au fost mai totdeauna oameni buni, de caracter”, se grăbește el să ne sublinieze, cu micul său suris ironic) și că Šveik este primul său rol cinematografic de om „cumsecade”.

— Să nu vă pară curios, dar la Šveik nu am ajuns prin experiența mea actricească, ci mai curînd prin natura mea, prin anumite afinități temperamentale pe care le am cu el. Pe Šveik l-am trăit pur și simplu. Deși — să nu mă audă cumva Stekly — aș fi preferat mai curînd să-l interpretez pe scenă decît în film, pentru că obiectivul aparatului îți limitează oarecum posibilitățile de expresie, jocul ochilor, de pildă.

— Știteți deci primul Šveik „viu” pe ecran?...

— O, nicidecum! Al șaptelea! Romanul lui Hašek a tentat cineaștii din primii ani ai existenței sale...

Hrušinski vorbește încetîșor, cu un calm și o răbdare didactică (te întrebă dacă îi e felul natural sau dacă l-a împrumutat de la Šveik), așa că, fără a poseda știința stenografiei, poți nota tot ceea ce-ți comunică. De la el am aflat despre filmul lui Karel Lamac, în care prima transpunere cinematografică a lui Šveik a fost făcută cu atîta excepțional talent de Karel Noll, încît ea rămîne și pînă astăzi cea mai izbutită din suita care i-a urmat. Tot pe Noll l-au ales pentru viitoarele filme cu Šveik și regizorii Gustav Machaty și Svatopluk Inemann, deși concepțiile lor regizorale nu au dăruit realizărilor lor verva satirică spumoasă a filmului lui Lamac. Stekly și-a construit în așa fel scenariul (trebuie să știți că de obicei el își adaptează singur romanele pentru ecran), încît să se mențină cît mai aproape de original. Acest lucru îl face și în ce privește romanul

*Întîlnire
cu soldatul
SVEIK
... în carne
și oase*

Sus: lată-l pe Šveik, în carne și oase... (actorul R. Hrušinski-junior).

La mijloc: Šveik, discutînd în cafe-neaua lui Palivec cu agentul secret Breitschneider.

Šveik și ofițerul Otto Katz.

lui Hašek, extrăgîndu-i esența epică și facînd evident conținutul său de idei. Filmul nostru va fi desigur o comedie, dar o comedie transmitînd un mesaj antimilitarist — cum transmite de altfel și romanul — o comedie care vrea să spună ceva și care caută sensul și ideea oricărei scene, fie ea cît de copios comică.

Din relatările lui Hrušinski am reținut că Stekly a dat un scenariu fidel romanului, fără a-i fi însă sclav. Se pare, de altfel, că e foarte greu să-l adaptezi pe Hašek pentru ecran, întrucît savoarea romanului o dau nesfîrșitele monologe ale lui Šveik. Ele au trebuit selecționate cu multă atenție, apoi scurtate și uneori nițel „pieptănate”, pentru că unele mici vulgarități de expresie — nu prea supărătoare în text — ar fi putut deveni șocante în film.

— Și dv. personal cum îl vedeți pe Šveik, cum l-ați realizat cinematografic?

— E o întrebare pe care o așteptam, deși nu cu prea multă înclinare. E greu să aduci ceva „nou” cînd ai un predecesor ca marele Noll, care a sesizat cu atîta finețe și adîncime psihologia lui Šveik.

Îl văd, și așa l-am transmis și peliculei, ca pe un om simplu și „bon vivreur”, deținător al unei filozofii a vieții cu totul proprie, cu un umor natural de loc căutat, nu excesiv de șiret, dar cu unele scilpiri de rafinement neașteptate, în general un spirit protestatar, camuflat în mod voit în cele mai conformiste atitudini de care-și bate el însuși în permanență joc, cu aerul cel mai candid cu puțință. Šveik este în mod indiscutabil un om care iubește oamenii și un bun patriot.

— Au existat și alte interpretări ale lui Šveik?

— Fără îndoială, și nu găsesc nimic greșit în asta, deși ele nu corespund poate viziunii mele. Holăr František îi imprimă, de pildă, un fel de amărăciune și cinism activ, care-ți amintesc — desigur, pe alte planuri — de „Mizantropul” lui Molière.

— Dar față de creația lui Noll — pe care, cum se vede, îl apreciați atît — Šveik al dv. aduce ceva nou?

— Dacă nu am aduce nimic nou în filmul nostru, însăși existența lui nu ar mai fi justificată. Există, de pildă, o deosebire esențială între cei doi Šveik: personajul creat de Noll era un om mai în vîrstă, în jurul a 50 de ani, în timp ce noi am făcut din Šveik un om cu cel puțin zece ani mai tînăr. Și aceasta mi se pare logic, ba chiar necesar, dacă ne gîndim la diferitele situații în care autorul îl imaginează. „Întinerirea” aceasta a lui Šveik are repercursiuni asupra întregii concepții a filmului și, după cîte cred eu, nu dintre cele mai negative...

— O singură întrebare încă: aveți intenția de a mai da și o continuare prezentului film, care, după cîte știm, cuprinde numai primul volum al romanului?

— Desigur, Stekly a și scris scenariul celui de-al doilea film, care va începe cu finalul primului, adică cu plecarea lui Šveik, ca ordonanță a ofițerului Lukas, spre Budejovice. Vom începe poate chiar anul acesta realizarea lui. Pînă atunci, sperăm că veți avea prilejul să-l cunoașteți pe Šveik și de pe ecran, nu numai din spusele mele...

Așteptind să se termine coada amatorilor de autografe ce-l asaltaseră pe Raj Kapoor, m-am refugiat pe o terasă aproape navigând deasupra Moscovei, la confluența cu norii: etajul 31 al hotelului „Ucraina”. Pe lângă noi a trecut deodată un bărbat cu umeri largi, mers domol și privire caldă, însoțit de o femeie cu figura luminată de o mare blindețe și cu fruntea scinteind sub un fel de rubin.

L-am privit cu atenție: nu mă înșelasem. Era chiar Prithviraj Kapoor, tatăl cunoscutului interpret (și producător de sute de autografe la ora aceea), el însuși actor încercat și regizor de filme de calitate. Firește, ziaristul nu a rezistat tentației:

— Ei bine, d-le Prithviraj Kapoor, de vreme ce tot v-am recunoscut — lucru foarte explicabil ținând seama de realizările dv. cinematografice — și de vreme ce disciplina de lucru care domnește pe platourile „Mosfilmului” face mult mai greu un interviu la fața locului, n-ați vrea să-mi spuneți acum: ce părere aveți despre coproducția sovieto-indiană, înfățișând viața marelui călător rus din veacul al 15-lea, Așanasie Nikitin, în cadrul căreia dețineți unul din rolurile principale?

Răspunsul a venit prompt, cu o bunăvoință gravă:

— În general, trebuie să spun că o coproducție, pusă în slujba năzuințelor autentice a două popoare — cum este, în cazul nostru, reliefaarea prieteniei născute din timpuri depărtate, între popoarele rus și cel indian — este o acțiune deosebit de meritorie. Coproducția poate uni (firește, nu printr-o căsătorie impusă sau precoce, cum se întâmpla în patria mea până de curind) temperamente artistice care se completează, alcătuind un tot rotunjit, unind sensibilitatea cu măiestria.

— Există vreun aspect care v-a rămas mai întipărit în minte, pe care îl considerați caracteristic muncii la acest film?

— Ar trebui să subliniez grija și respectul cu care echipa sovietică a filmului s-a apropiat de toate locurile și elementele menite să o ajute la reconstituirea cât mai autentică a atmosferei și epocii. Îmi amintesc de serile petrecute de membrii echipei sovietice ascultând cum, însoțiți de melopeea instrumentelor tradiționale, veterani povestitori indieni istoriseau despre gloria unor timpuri de mult apuse... Bineînțeles, uneori au fost și cazuri mai complicate de situație în atmosferă, care au cerut și eforturi...

DISCUȚIE CINEMATOGRAFICĂ cu familia

KAPOOR

Săptămîna trecută, Raj Kapoor a fost oaspetele țării noastre. Prilej pentru presă de a-l asalta. Cotidienele, avînd...atu-ul apariției zilnice, ne-au „luat-o înainte”, publicînd numeroase interviuri cu cîneastul indian. Pentru că, totuși, putem aduce cititorilor noștri cîteva lucruri inedite față de materialele apărute în această săptămîna, publicăm și noi un interviu: cu cei doi Kapoor — tatăl și fiul. Colaboratorul nostru Eugen B. Marian l-a luat la Moscova familiei Kapoor, înainte ca Raj să fi sosit în țara noastră.

fizice. Reputatul actor indian schiță un zîmbet.

— De pildă?

— De pildă, aclimatizarea elefanților cu obiectivul aparatului de filmat... Mai ales că nu au fost luați actori-pachiderme, prea deprinși cu filmarea, tocmai ca să nu aibă un aer prea „stilat”. Elefanții s-au dovedit totuși a fi colaboratori foarte supli și mai puțin capricioși decît s-ar crede. Mai ales că aveau și avantajul unui duș ce și-l puteau oferi pe loc, după momentele de oboseală. Dar și noi, actorii ceilalți, am avut o compensație în canicula filmărilor.

— Care anume?

— Aceea a înghețatei moscovite. Și-ți recomand... călduros ultima variantă de „Eskimo”. Cînd temperatura studioului se ridică prea mult, unul dintre tovarășii de călătorie ai lui Nikitin — interpretat de simpaticul actor Strijenov — făcea o călătorie mai scurtă și mai rapidă... pînă la bufet, și începea o elocventă scenă mută de savurare a înghețatei...

În clipa aceea s-a apropiat de noi un tînar cu părul cam zburlit, cu ochii extrem de mobili: Raj Kapoor. Mi-am dat seama că, nefiind identificat ca gazetar, ci probabil confundat cu un inofensiv amic ocazional, Raj se va așeza fără grijă la

masa familiei, permițîndu-mi-se astfel un eveniment rar: două mari personalități artistice în cadrul unei familii și în spațiul unui singur interviu.

— D-le Raj Kapoor, n-ați vrea să ne împărtășiți — cu autoritatea dv. de proaspăt laureat al celui mai animat festival desfășurat la Karlovy Vary — punctul de vedere personal asupra neorealismului, pe care unii îl acuză că se clasicizează, alții că începe să se autopostezeze?...

— ...Și alții, că s-a sfîrșit, sau că nici nu a existat? Nu-i așa? (Maliția celuiilalt membru al acestei familii cinematografice începe să se facă simțită). Să-ți spun drept, pentru mine rămîne esențial răspunsul dat de public la apariția pe ecran a unui film: poartă în el scinteia adevărului, dă o imagine fidelă a vieții de azi, sau a celei spre care tindem? Restul, n-o să spun că este doar literatură pe marginea cinematografiei, dar cred că punerea în raftul cel mai indicat al unei filmoteci, aplicarea etichetei celei mai judicioase indicînd determinarea genului și a speței, trebuie să o lăsăm pe seama criticii, care își împlinește misiunea cu mai multă sau mai puțină bunăcredință, cu mai slabă sau mai puternică chemare.

— Unii critici au pomenit, în legătură cu ultima dv. realizare, „Sub manta nopții”, de influența lui René Clair, de ecouri chapliniene, de Vittorio de Sica. Oare ați cunoscut toate aceste filme citate de critici?

— Nu, multe îmi sînt necunoscute. Dar pentru mine aprecierea în discuție este o dovadă nouă că, în măsura în care filmul meu merită măcar parțial asemenea apropieri, s-a ajuns în cinematografie la un limbaj căruia i-aș spune universal; cred că la modul lor personal, cineaștii din diverse țări pot „reinventa” — atunci cînd climatul filmului îi duce în chip natural spre asta — metafore, sinteze, care rămîn ale lor, în ciuda apropiierilor...

— Dar ce impresie v-a făcut activitatea tinerilor cineaști sovietici? — mă adresai din nou interlocutorului meu mai vîrstnic.

— Pot spune că am remarcat, mai ales în ultimele filme, situarea în mijlocul întîmplărilor, captarea pulsului cotidianului, care dă acestora mai multă durabilitate, un fior de poezie. S-a renunțat la monumentalul și grandiosul uneori forțat. Mă refer la filme ca: „Zvăpăiată”, „Al 41-lea”, „Poveste neterminată” — cu mențiunea că spiritul lor poate fi tineresc, indiferent de generația căreia îi aparține realizatorul...

— În sfîrșit, mai aveți ceva special de spus asupra filmului în curs, „Așanasie Nikitin”?

— Da, cred că merită să detasez valorile sale coloristice. Paleta operatorului cuprinde bogăția de nuanțe a miniaturilor noastre, detaliile străvechilor fresce indiene. Și, nici vorbă, sînt foarte fericit că pot interpreta rolul vizirului Mahmud Guzanian, un înțelept de mare noblete sufletească, sintetizînd trăsături tipic indiene.

— Țineți să transmiteți ceva cititorilor „Flacării”?

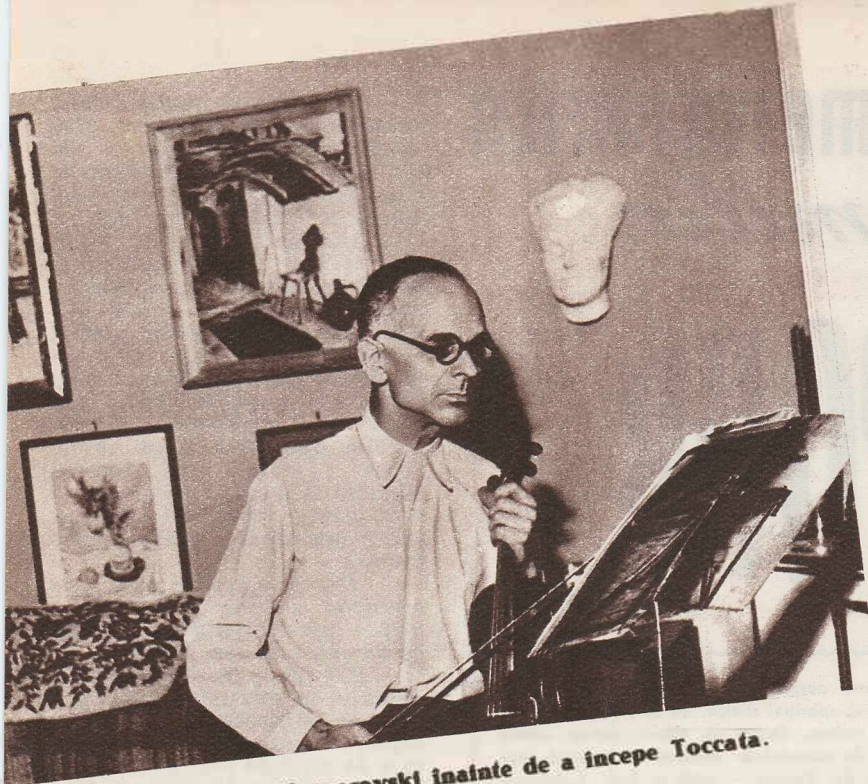
Raj Kapoor se însuflețește brusc.

— Da! Am convingerea neclintită că profesia mea este chemată — chiar dacă unii mai rostesc cu dispreț: „comedian” — să aducă un strop de fericire vecinilor, compatrioților, lumii întregi. Și mă voi strădui, cu prețul oricărui sacrificiu, să sporesc și eu fericirea oamenilor, să înlătur, prin filmele mele, ura, ignoranța, intoleranța!...

Eugen B. MARIAN

Scene din noul film al lui Raj Kapoor, „Articolul 420”.

Zbigniew Wagnerowski înainte de a începe Toccată.

CHIMIA și MUZICA

— reportaj —

de C. BACIU

Fotografii de S. STEINER

Centrul orașului nu s-a schimbat prea mult de când Peter Varadino a desenat în 1699 „Pianto di Medies”. Aceleași acoperișuri grele, masive, acoperă casele adunate în jurul pieței, amintind generațiile de conducători de bresle, de negustori bogați, de juzi, strâși în jurul mesei greoaie a Rathaus-ului, pentru a pune treburile la cale. Dacă vreodată ai uita istoria acestui oraș de meș-

teșugari, clădirile și-o vor aminti de îndată — nu numai pentru că din bătrâni se povestește că aci a trăit domnișoara von Hanneheim care-l iubea pe domnul von Heydendorf, nevasta lui Pieter care s-a iubit cu dracul, călăul lui Aloisio Gritti, cel cu cizmele trandafirii, dar și pentru că turnurile se numesc Turnul Slăninei, Turnul Torturilor (Folterturm), Turnul Croitorilor și Turnul Clopotelor.

De jur împrejur sînt dealuri molcome care ascund vii — așa cum e mai peste tot pe Valea Tirnavelor, dar aici, între zidurile acestor groase, alchimia Evului Mediu a pus la cale o fiertură mai amețitoare ca aceea a traminerului smaragdiu. Aci, sașii meșteșugari au găsit marile bogății ale pămîntului și lucrîndu-le s-au transformat ei înșiși. Marile cupe cu cozoroc metalic obișnuite cu berea s-au cher-

chelit umplute fiind cu vinul verzui. Și bătînd bronzul, găurind fierul, tăind lemnul, așa cum învățaseră în țările lor germanice, coloniștii și-au făurit tradiția cu lovituri sigure de ciocane, creînd legende, cîntece, obiceiuri, care, altfel, le-ar fi cerut poate multe veacuri.

Risipindu-se în sate și tîrguri, limba noilor veniți căpătă inflexiuni noi și ramuri aproape dialectale. Dacă tatălui i se spune la Mediaș „fueter”, la Valea Lungă i se zice „făueter”, dacă în primul loc sora e „zester”, în cel de al doilea e „zastăr”, și tot așa carnea e „fliș” și „flăiș”, zahărul e „feacă” și „țacă”, fratele e „briut” la Mediaș și „bruit” la Cund.

Obșnuiți cu luptele între principii electori, între micile ducate, crescuți într-o tradiție afumată de flăcările incendiilor în care sunau zalele cavalerilor tilhari și peste care fluturau flamuri heraldice purtate de stegari asemeni celui Cristoph Rilke — coloniștii au ridicat burguri înconjurate de ziduri defensive. Nu numai orașul se apăra de cei din afară, dar și unele străzi se apărau de alte străzi, case de alte case. Un oraș sărac n-ar fi avut niciodată o stradă ca Steingasse, ale cărei clădiri sînt dispuse pieziș față de marginea

trotuarului, astfel ca fiecare colțar de zid să ofere un intrînd pentru trăgătorul cu sineața.

Avînd în jurul lor un cordon de holde, altul de vii și un al treilea de ziduri, medieșenii se simțiră la adăpost de orice. Avură timp să facă mari chefuri, să se certe cu stăpînirea și să se lase prostiți de misticism, vînturînd legende cu strigoaice pe care le judecau și le ucideau.

Pînă aci viața orașului nu se deosebește prea mult de cea a altor burguri ale Evului Mediu. Ceea ce i-a pus însă o pecete deosebită a fost existența a trei naționalități — sașii, romîni, ungurii — și conviețuirea aceasta a creat un erou de o mare noblețe: Ștefan Ludwig Roth. Pastor evanghelic, el a fost ucis pentru că a luptat împotriva șovinistilor din imperiul austro-ungar, susținînd — printre altele — că nu e nevoie de „fixarea” unei limbi de stat, ea existînd de veacuri în acele locuri și fiind limba romînă.

Către sfîrșitul secolului al XIX-lea nimeni nu și-ar fi putut închipui că biografia acelei Pianto di Medies avea să se mai schimbe. Naționalismul continua să facă ici-colo cite o victimă, iar casele pieței centrale, cu acoperișurile bine trase pe ochi, adăposteau pe feciorii acelorași șefi de breslă.

Pe neașteptate însă terenurile mănoase, instabile, aluvionare, eliberară o energie mai mare decît cea a breslelor, a proprietarilor de podgorii, o forță care nu încăpea în retortele Evului Mediu. Forța aceasta fu metanul.

★

Cînd te apropii cu mașina de Mediaș poți întîlni un bătrînel curățînd șoseaua cu mătura, așa cum se curăță podeaua unei camere; desigur, un asemenea lucru îl poți vedea în

țara noastră numai în Ardeal. Dar nici șoseaua care duce spre Copșa Mică și nici bătrînelul acesta n-ar fi existat acolo fără metan.

Burgul era vegheat de turnuri: al fierarilor, al cizmarilor, al pietrarilor... Și avea în el o cetățuie cu alte turnuri: al slăninei, al torturilor, al clopotelor. Dar după cele două rînduri de turnuri nu se mai afla nimic. În era noastră însă, au apărut halele enorme ale negrului de fum, fabricile de acid sulfuric și de zinc ale Copșei Mici. Fără metan, n-ar fi existat acolo decît o legendă cu porci furați, înapoiți și iar furați.

Primele fabrici au fost create în urmă cu cîteva — puține — decenii. Atunci noua burghezie a început să-și instaleze mesele pe trotuar la cofetăria Figuli. Larna burghezii medieșeni se plimbau cu săniile în deal, la crîșma „La lele Ana”. Serile, amatorii de muzică repetau Mozart, Offenbach, Beethoven și pe străzile reci, înguste, rătaceau acorduri de Bach.

Gazul incolor nu-și spusese încă ultimul cuvînt; stăpînii lui erau meschini, fiecare căutînd să-l bage în punga lui — și nu se putea. El umplea domuri enorme subpămîntene, în care s-ar fi pierdut de mii de ori frumosul Turn al Trompeților.

★

Republica aduse o uriașă retortă chimică în aceste locuri și în pîntecul ei irizat și străbătut de lumini, burgul trecu printr-o nouă transformare. Mai întîi se mări ca populație, nepermis de repede: aproape de trei ori în 12 ani. Apărură cartiere noi, muncitorești, unul pe fosta moșie a lui Bubi Binder, altul nu departe de fabrica Vitrometan. Nu numai fabricile — „Vasia Vasilescu”, „Partizanul Păcii”, „Emailul roșu”, „Vitrometan” schim-bă cadrul urbei, ci și

Citadela deasupra căreia se înalță Turnul Trompeților.

casele de locuit. În cealaltă parte a oraşului—distonând cu vechea arhitectură — se înalţă masiv clubul Caragiale. Apărură strandul, stadionul şi primele Pobede cumpărate de cetăţeni ai oraşului.

Dar retorta Republicii nu fu numai figurativă. Metanul, care ani de-a rândul prăjise chiftelele, fu trecut în relon, dimetilformamidă, plexiglas. Mediaşul căpătă chimişti, mulţi chimişti. După 300 de ani, legendele lui Pieter şi dracul păleau în faţa cuptorului unde se afla noua piatră filozofală. Nu se transformau papura şi hreanul în aur, ci aurul alb în ciorapi, ţesătură, ochelari.

★

Il cunoscuşem pe Mihai Gassner la unul din cuptoarele de zinc. El băgase prima retortă în gura de foc în urmă cu ani. Trei mii două sute optzeci şi cinci de zile Mihai Gassner n-a întârziat niciodată la fabrică. Se scula la ora trei noaptea, la trei şi jumătate bătea în ferestrele celorlalţi, la ora patru, pe jumătate gol, băga retorta în cuptor. În aceşti nouă ani a parcurs o distanţă cit ecuatorul, mergînd numai noaptea.

— Şi acum — l-am întrebă — nu se întâmplă să întârzi? N-ai obosit?

— Acum vin cu autobusul. Mă ia din poartă.

.....
La doi kilometri de el,

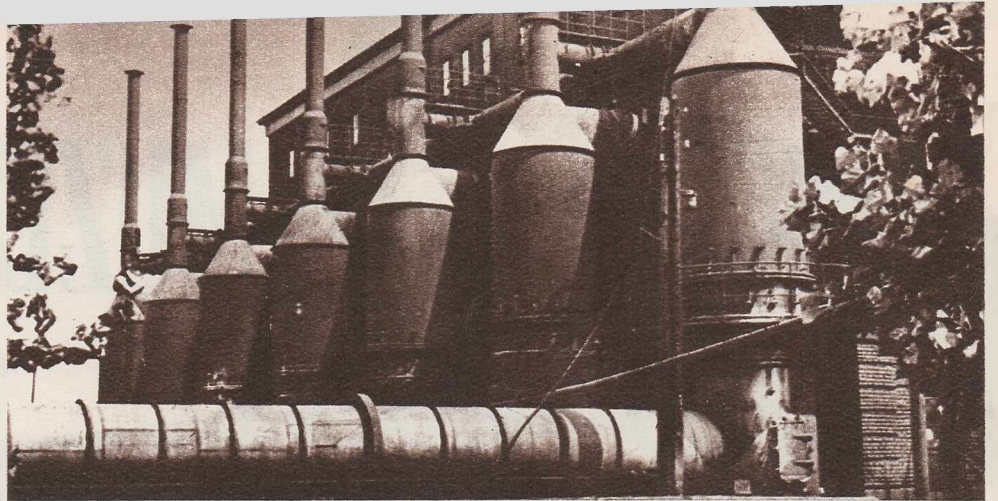
la piloţi, lucrează la acid sulfuric Grigore Pop, proaspăt inginer. Ar fi putut rămîne la oraş — aci locuieşte în condiţii proaste.

— Şi de ce n-ai rămas?
— Aici fac ceva nou: e un domeniu necunoscut.

Sînt domenii în care nimeni în lume nu ştie prea mult. Şi chimiştii romîni o să aibă ceva de spus.

.....
Şi din nou la Mediaş după o incursiune la Copşa Mică. Pe frontispiciul caselor, o mină de mortar ţine un ciorchine de mortar — simbolul vinurilor smaragdii de pe Tirnave. La colţurile caselor atîrnă cite un felinar în care înainte se ardea metanul. Pe străzi, cişmele — canalizarea şi apa curentă sînt încă puţin introduse. Trece un om ducînd un contrabas alb. Oroare! Un contrabas alb! E al filarmonicii locale (care, din păcate, după ce a comemorat un secol şi jumătate de la moartea lui Mozart, şi-a slăbit activitatea). Cu toate că au cam fost neglijate şi ignorate tradiţiile muzicale ale micii urbe care l-a pus în scenă pe Beethoven, nu s-a distrus entuziasmul concertanţilor. Ei se sperie cînd îşi văd contrabasul vîruit — culme a prostului gust — dar acasă la ei continuă să repete.

Mă dusesem să iau citeva date de la Zbigniew Wagnerovski, funcţionar şi tehnician la Chimgaz. Datele mi-au fost servite cu o acurateţe tipic germană,

Aci se produce carbonul „pur“ sau negrul de fum.

pină şi acelea în legătură cu mersul trenurilor. Gazda le avea pe o hîrtioară, pe ozalid. Răspundea scurt, milităreşte. Şi deodată am zărit o carte, o vioară, un penel. Rigidul, conştiinciosul Zbigniew Wagnerovski era un liric perfect, total, lipsit de apărare. Tablourile care-i acopereau pereţii le pictase el; mi-a recitat puţin Bertolt Brecht şi mai mult Christian Morgenstern, apoi a cîntat Tocata de Bach. Mi-a spus că muzica modernă, pină la cea mai atonală, nu poate fi înţeleasă fără Bach. Şi spunea toate acestea cu ochii pe jumătate închişi, ţesînd o poveste care-şi avea izvorul departe, sub vechile bolţi, sub turnul unde picoteşte Turrepiţ.

.....
Dimetilformamida, acrilatul de metil, acetona şi metanolul corodau retortele Copşei Mici şi ale

laboratoarelor din Mediaş. Iar aci i se închina un imn care sportivii se preumblă lui Bach, un imn de o prozodie indoielnică, dar de o tulburătoare poezie. Oraşul breslelor îmi apără ca un oraş al chimiei şi muzicii. În ciuda contrabasului vîruit, a vechilor turnuri care nu sînt prea îngrijite, şi fără să ascuţi Tocata

Ştefan IUREŞ

BĂIATUL ÎMPLINEŞTE ANUL

(I. Binecuvîntarea)

*Fie-i mersul hotărît, dar fie-i pasul lui cel iute de băiat
mai uşor ca puful păpădiei
din căuşul palmei înălţat.*

*Treacă an de an şi eu să caut
glasul altădată subţirel,
pricepînd că a fugit din flaut
ascunzîndu-se-n violoncel.*

*Şi ca preţ, desigur, al acelei
nopti de smoală ce i-a zămislit
ochii lui ca boabele cafelei
scinteieze fără de sfîrşit.*

*Fruntea cea de curcubeu boltită
'nalţă-se, lovească-se de prag,
crească mina-i mare şi cînstită
să i-o strîngă oamenii cu drag.*

(II. N-o să treacă mult...)

*Degetele: ca petala
unei albe flori de vis.
N-o să treacă mult — cerneala
i le va minji la scris.*

*Gura lui: nesărutată
nici de ploaie, nici de nea.
N-o să treacă mult — şi-o fată
se va înălţa spre ea.*

*Umerii: gingaşi, minunea
frăgezimii unor miei.
N-o să treacă mult — şi lumea
se va sprijini pe ei...*

(III. Acesta-s eu?)

*Pe banda de magnetofon
imprim această dulce voce
şi iarăşi în fotografiile
surprînd fermecătorul chip.
Ce va rămîne? Simplu zvon
abia în stare să-l evoce.
Ce va rămîne? Mărturii
din care n-o să-l înfirip...
„Acesta-s eu?“ va întreba
şi amuzat va ride, poate
în faţa lui, cel de demult;
un omuleţ, un băieţel.
În clipele cînd voi spune „da“
cu vorba asta va răzbate
tumultul, marele tumult,
al timpului închis în el.*

Mihai Gassner privind retorta în cuptor.

MUZEUL UITUCILOR

Text și fotografi: Vasile KREMER

E mare iubitor de sport. Slăbiciunea: fotbalul și — evident — pronosportul. În ziua aceea memorabilă i-a mai rămas doar atîta timp cît să-și cumpere la tutungerie buletinul pronosport și să prindă tramvaiul din mers. Bucuros că a găsit un loc liber, se așază, își puse servieta lingă el și începu să-și completeze buletinul.

— Grea treabă în tramvai. Aglomerație, zgomot...

Pronosticul la „C. C. A. - Locomotiva“ îi dădu mult de furcă. O să piardă C.C.A.? O să piardă Locomotiva...? Trecuse de mult stația unde trebuia să coboare și răspuns la întrebare încă nu aflase.

Noi însă am aflat, chiar înainte de meci, cine a pierdut: el, eroul nostru... A pierdut servieta. O servieta obișnuită cu un aparat fotografic și un „Blitz“. Valoare totală: vreo 7.000 de lei.

Le-am văzut și le-am fotografiat, alături de alte sute de obiecte uitate în tramvaie, autobuse, troleibuse, la „Muzeul uitucilor“, care nu e altceva decît „Biroul de obiecte găsite al I.T.B.“ din str. Gutenberg nr. 1.

Responsabilul, tovarășul Moale Vasile, îmi arată obiectele și-mi povestește. Sînt foarte mulți cei care își pierd lucrurile, destul de mulți oameni cinștiți care predau obiectele găsite și, în sfîrșit, prea puțini cei ce le caută.

Ceasuri de mîină și de buzunar, verighete (camuflate, probabil, de... circumstanță), pantofi de copii, de damă și bărbătești cu și fără pereche, în diferite culori și modele, mici și mari, sandale și ghete imblănite, șoșoni și cizme.

În alt raft, o vioară, un binoclu, un joc de șah, termos, un sac de porumb (purcelul degeaba o fi guițînd, așteptîndu-l), umbrele, plase, damigene goale (lipsa conținutului explică — pare-se — și pierderea lor), paltoane, mănuși, fulare — sortimente întregi de articole de galanterie pentru ambele sexe...

Nu poți să înșiri aici toate cîte există. E vorba doar de dulapuri uriașe, pline cu tot soiul de lucruri. Obiectele se țin trei luni de zile, după care o parte se transportă la D.C.A., iar altele la magazinele de consignație. Pentru a le transporta, citeodată nu ajunge nici un camion.

Năucit, oarecum, de cele văzute, așteptam să-mi mai apară în fața ochilor vreun elefant viu sau măcar o cămilă împăiată. N-am avut norocul... Dar nu-mi pierd nădejdea în simpaticii mei concetățeni bucureșteni...

Îmi iau rămas bun de la tovarășul responsabil, asigurîndu-l că pe mine n-o să mă aibă client. Dînsul zîmbește: „Nu se știe niciodată“. Cînd am ajuns la ușă, mă strigă: „Ei, tovarășe, ți-ai uitat pălăria...“

DINCOLO DE NOAPTE

ULTIMA ÎNCLEȘTARE

— fragment —

O trecătoare în munți. De trei decenii un cantonier păzește de prăbușirea stincilor linia ferată. Dar niciodată nu s-a întâmplat nimic. Noapte geroasă de iarnă. Prin trecătoare va trece spre o tabără de odihnă un tren cu copii. Moartea se hotărăște să pună mîna pe sufletele copiilor. Ea provoacă o prăbușire a stincilor peste linia ferată. Cantonierul pornește prin noapte ca să oprească trenul. Moartea însă încearcă cu toate puterile să-l împiedice. De aceea, rînd pe rînd, se încarnează în ispită, în groază, cheamă în ajutor toate forțele naturii, ielele, vîntoasele, dihăniile codrului, gerul...

Fragmentul de mai jos redă fuga cantonierului în întîmpinarea trenului.

Vine vîrtej vijelia, vind,
stîrnind
nepătrunse vîltori
de zăpadă,
dar trece bătrînul
cu ochi strălucind
prin virfuri de spadă.
Bice de foc
îl ard, îl îngheață,
crivățul bintuie
șfichiuite, latră,
palme de-omăt
pe ochi și pe față,
fulgere-albastre,
bice de piatră,
grîndeni de-arșice,
suliți de cremene,
virfuri de săbii
sfîrșite-n carne.

— Omule, chinu-ți cui să îi
semene?

Omule, toate sînt darne!
— Darne, Streino?
Sufletul meu să se sfarme?
Moarte!

Cît dragostea
pilplie-n mine:
impotrivă-ți am arme!
Eu simt acum cum cresc în mine
a flăcărilor mari tulpine.
O, luminați-mi dar calea,
dragostea mea,
ochi de copii
căprui sau albaștri!

Arde în suflet o stea,
și pălesc lingă ea
și aștrii!

Dar răsună
în noapte iar un blestem:

„Vîntoase! Vîntoase!
Șoimane! Vă chem!.,
Vin în vîrtej
vînduie vîifornițe,
crivățul suieră,
aspre bahornițe,
șfichiuite
vîfor truțaș,
și vrăjmaș,
urlînd se reped
spre Bătrîn,
spre lămpaș.

Păsări
sînt smulse din cuiburi
și rotite în vînt turbează,
și bulgări de gheață
cad pe pămînt.
Stincile gem

și scrișnesc
și se clatină,
în oarba pornire
de-urgie și patimă.
Joacă văpaia,
se frînge,
invie,
prînsă în dansuri
de alba minie,
pilplie,
arde,
pălește, se stînge
și jarul — floarea de sînge...

Bezna e oarbă,
bezna-i adîncă...
„Ultima stîncă,
ultima stîncă,
încă un pas
și încă...
și încă...”

Iar jarul cel roșu
se vede prin ceață
tot mai aproape,
tot mai aproape,
vine vind
prin noaptea de gheață
trenul spre negre hîrtoape
Dar orb e lămpașul
— calea e oarbă —
de unde văpaie
lămpașul să-mi soarbă?
Slouri — talaz,
se zbat parcă-n inimă...
— Flacăra vie, ajută-mă.

îine-mă!

O, vino, scinteie eternă a vieții
topească-se crustele beznei și ceții,
înălță-mi din jarul lacrimii grele,
un zid de lumină pînă la stele,
să treacă aceta ce-n urmă ne vin
— în fulgerul-tren de lumini —
nu-n jărmii de moarte
și beznă păgînă,
ci spre-a nemuririi
eternă fîntînă
din care să bea
după noi, generații,
cît or domni peste lumi
constelații...

— La inimă stringe
lămpașul din brață!
Bătrîne-ți curg lacrimi
pe față?

Plînsul te frînge?
Cînd inima-ți saltă
ochiul îți plînge?...
Dar iată văpaia
îșnîndă din piept
aprinde jeștila
nălțîndu-se drept.
Tot mai înaltă

crește și suie
tremurătoarea pară gălbuie...

Și iarăși lămpașul
poteci luminează
și umbre fug iarăși
de rază...

Și inima, poate
răcită și ea de urgie,
soarbe căldură
din flacăra vie.

Stincile gem
și trosnesc
și se clatină,
în pornirea cea oarbă
de patimă.

Ride cu hohote
MOARTEA, dement,
urcată în virf de prăpastie.
Craniul în beznă
e fosforescent,
cuvintele cad
ca din praștie:

— Fuge, tot fuge, neamul pros-
tesc

Dinții-n gingii îi scrișnesc.

— Nu doar copiii,
și sufletul tău,
nebune-i, al meu...

Clatină stîncă
și-n hău o prăvale...

...prelung mai răsună
ecoul în vale...
Lovit e bătrînul
— o rană pe trup și pe brață —
pe fruntea-i șiroaic
o căldă roșajă,
barba în furfuri de forme ciudate
prinde culori purpurate...
Butuci i-s picioarele,
pieptul
covată de smoală fierbinte,
dar ochii
lucesc ca și soarele
privind înainte...
Locomotiva vîiește
la cotul de munte
cu ochiul cel roșu
în frunte.

Tot mai aproape,
tot mai aproape,
vine spre negre hîrtoape...

Întins între șine,
căzut pe lămpaș,
cum o să-i dea
luminii jăgaș?

Un hohot s-aude:
— Hi-hi-hi-hi...

Un murmur răspunde:

— Copiii or trăi.

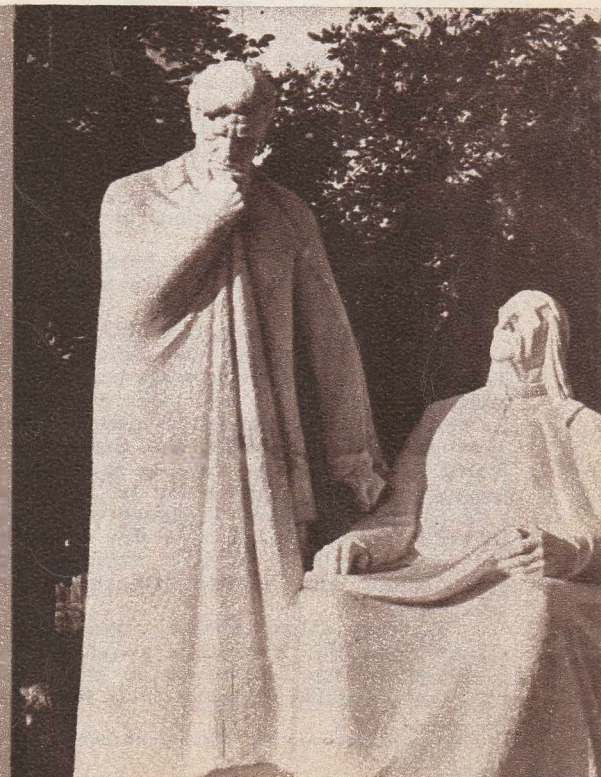
Și-n ultim efort,
culcat într-o rină,
ridică bătrînul
sus, cu o mîndă,
lămpașul, văpaia, înalt
ca și cum fîntîa sa toată
ar arde acum
în Ea,
în flacăra vie
ce MORTII în față îi stă cu
trufie.

Și simte bătrînul,
prin pleoape,
prin părul său dalb,
abur trecînd fierbinte și alb.

ÎN FAȚA ȘCOLII

În parcul din fața
Școlii medii „Bolyai
Farkas” din Tg. Mu-
rez, care și-a sărbă-
torit de curînd cea de
a 400-a aniversare, a
fost înălțat monu-
mentul „Cel doi Bo-
lyai” (Bolyai Farkas
— tatăl — și Bolyai
János — fiul), opera
sculptorilor Izsaák
Márton și Csorvassy
István...

DANSUL SOARELUI

de Ion Valeriu POPA

Ilustrații de Pita RUBIN

Piclea se sculase înaintea tuturor și revizuite avionul de-a fir-a-păr. Așa-i ceruse Gheorghiu, aseară, după închiderea zborului, când în fața hangarului rămăseseră numai ei doi.

Elevii lui Gheorghiu, piloți brevetați anul trecut, urcau astăzi pe treapta zborului măiestru. Instructorul îi pregătise neobosit, punând tot sufletul în fiecare „dublă comandă”, învățându-i să stăpânească avionul în cel mai frumos, mai complicat și mai îndrăzneț dintre zboruri: acrobația. Astăzi, socotindu-i pregătiți, le dădea drumul singuri în aer. Iar acum, grijuliu ca un părinte, voia să le pună în mîini comenzile unui avion fără cea mai mică slăbiciune. Pentru asta venise pe cîmp, să-l încerce, să se încredințeze că totul merge „ca ceasul”, după spusa lui Piclea.

„... Să mi-l faci ca nou, Picleo! — îi spusese. Auzi? Băieții zboară mîine în acrobație. Le dau drumul singuri. Să n-aud vreun „rateu” în zbor pe spate, că moartea-i pe tine. Acrobația nu e glumă, băiatule. E dans, mă, e balet, e broderie pe cer, înțelegi? Da... avionul trebuie să meargă strună. Așa că, să n-avem vorbe mîne...”

„Am înțeles. Vi-l fac Șafhauzän. Ce mai!...”
Și acum, când instructorul, după ce făcuse un zbor de probă, aterizase și venea cu mîna întinsă spre el, mecanicul îl privi șugubăt, apoi își șterse gura cu mîneca salopetei, semn că voia o țigară.

— Bine, Picleo. Știam eu că pot să mă bizui pe tine. E în regulă. Ai un foc? Și-i întinse pachetul de „Mărășești”.

Mecanicul trase cutia de chibrituri din buzunaru de la piept, scăpără în capătul țigării lui Gheorghiu, aprinse și el de la flăcăriua ascunsă în pumn și zvîrli bețișorul peste umăr.

Prin fumul albastrui urmăreau amîndoi forfota care cuprindea întreg aerodromul, pe întinsul căruia se înghetbau patru „puncte” de zbor: patru grupe de elevi, fiecare cu instructorul și avionul ei.

Punctul lui Gheorghiu se afla departe, spre marginea de sud a cîmpului, de unde începea porumbiștea cu galbenul prăfuit al miilor de coceni arși de soare.

Ceasul arăta 5. Ziua de zbor începea. În carlinga din față, Iulian Gheorghiu conducea avionul spre punct; când ajunse aci opri motorul și coborî, îndreptîndu-se spre cei șapte flăcăi bronați care-l așteptau aliniați umăr la umăr. Primul în front era o fată.

Iulian Gheorghiu era un bărbat înalt, bine legat, cu priviri limpezi sub sprințele negre, arcuite.

Zburător înăscut, temerar, fără a fi imprudent, bun și înțelept dar niciodată pedant, Iulian Gheorghiu formase zeci de piloți, care la rîndul lor nu-l uitau niciodată. La mitinguri era aplaudat ca nimeni altul după zborurile acrobatiche sau după vîntoarea de balonașe pe care le spărgea cu precizie, năvălind asupra lor în plină figură acrobatică. Elevii îl iubeau și nu s-a pomenit vreunul să-i fi ieșit din vorbă.

Îi strînse în jurul lui și le vorbi rar, cu glasul acela care semăna totdeauna cu o incurajare.

— Începeți astăzi zborul acrobatic în simplă comandă. Executați în aer același program pe care l-am făcut de atîtea ori împreună în dublă comandă. Veți vedea că

nu e nici o diferență. Atîta doar că avionul, scăpat de greutatea mea, răspunde și mai ușor la comenzi. Lucrați calm, elegant și precis. Și mai ales nu bruscați comenzile. Să nu uitați că acrobația este zbor artistic. Dacă ceva nu merge, nu insistați. Veniți imediat la aterizare. Este cineva indispus, obosit?... Nu? Adriana se simte bine?... Atunci poștiți la zbor. Întîi, Adriana Pascu. Înălțimea de lucru: 1500 m.

Fata nu șovăi. Își strînse părul lung, castaniu, sub casca de piele, și dădu să ridice din iarbă sacul greu al parașutei. Băieții săriră, pe întrecute, să-i dea o mîna de ajutor. Unul îi ținea parașuta la înălțimea spatelui, altul descurca chingile și i le po-trivea peste umeri, iar altul îi lustruia cu batista sticlele ochelarilor. Adriana îi privi amuzată și-și prinse centurile parașutei în jurul trupului. Apoi se urcă în carlingă. De undeva apărură și Piclea, cu mîinile în buzunare și cu țigara în virful buzelor.

— Ce-i, Picleo?
— Nimic! Am venit să ajut la pornire. De fapt, ca și alții, venise doar să privească. Și era într-adevăr, un lucru pe care merita să-l vezi.

Adriana Pascu, studenta de la Iași, venise pe cîmp timidă între atîția bărbați, voinđ cu tot dinadinsul să zboare, dar ascunzînd undeva, într-un ungher de suflet, o teamă de avionul care-i făcuse multe zile negre.

Cu un an în urmă zbură prost și trebuia să ai răbdarea lui Iulian Gheorghiu ca să scoți din fata asta firavă, care te privea cu ochi mari, lacrimoși, de parcă și-ar fi cerut iertare că încurcă lumea degeaba, o aviatoare în înțelesul întreg al cuvîntului.

O vreme s-a crezut neputincioasă în ale zborului. Gheorghiu însă nu s-a dat bătut. Și mai tîrziu, pe la mijlocul verii, Adriana a simțit că avionul e parcă mai supus, o ascultă și n-o mai ia razna la decolare, nici nu se mai duce departe, peste aerodrom, cînd trebuie să aterizeze.

După luni și luni de străduință descoperise taina cea mai ascunsă a zborului: totul e să te faci una cu avionul. Să simți că zbori tu, nu mașina care te poartă cu ea. Numai atunci a înțeles Adriana toată marea zborului omeneș. Era însă tîrziu, spre toamnă, și curînd plecă acolo unde o așteptau cursurile, laboratorul, eprubetele.

În vara următoare, cîmpul de zbor văzu o altă Adriana, care-i uimi pe toți. Se schimbă. Bronzată, cu mișcări sigure și parcă mai plină la trup, zbură în chip firesc, fără emoții, fără greșeli și mai cu seamă fără șovăiri.

Gheorghiu o primi bucuros în grupa lui de „acrobați”. Și nu-i trebui mult ca să o aducă în rînd cu băieții pînă în ziua asta cu cer senin, luminos, cînd le dădea drumul la toți în simplă comandă.

În timp ce Adriana se instala în carlinga din spate, instructorul se depărta pe cîmp, ținînd în mîna dreaptă un fanion alb și în stînga unul roșu. Apoi se opri locului, adulmecînd aerul, scrutînd orizontul. Nici un nor. Nici o adiere.

La postul de pilotaj, mic, strîmt, atît cît să te cuprindă de jur împrejur, Adriana se leagă cu centura de scaun, apoi cu cele de spate, trecîndu-le peste piept, în față, unde se adună toate într-o agrafă enormă, sigură și ușor de desfăcut la nevoie.

Privește aparatele de bord, fără grabă,

cu mișcări ca de chirurg în preajma unei operații, își pune mînușile și-și strînge casca pe obraz, ajustînd-o din cataramă. O șuviță de păr castaniu rămîne afară, prinsă între elasticul care strînge ochelarii pe după cap și marginea căștii de piele.

Avionul D-J e atît de sensibil, supus și delicat, că nu degeaba i se spune „avion de domnișoară”. Aripile fine, subțiri, sînt trase înapoi în formă de săgeată, fuselajul suplu, alungit, are ceva din trupul unei libelule, iar roțile de cauciuc par făcute pentru o jucărie mecanică.

Instalată în carlingă, Adriana încearcă de cîteva ori motorul, apoi privește peste bord, acolo unde instructorul a ridicat sus, spre cer, fanionul alb, și-l ține așa, nemîșcat.

Fata îl urmărește încercată, mai mult îi ghicește privirea și zîmbetul de incurajare, mîinile ei mici se crispează înăuntrul mînușilor de piele. Deodată, văzînd flîmîrea largă a stegulețului, semnalul de pornire, dă glas motorului și avionul începe să alerge pe pîrtia de iarbă umedă pe care și-o deschide grăbit cu suflul puternic al elicei, zdrobind nemilos sub roțile negre mii de coronițe albe.

Peste cîteva clipe aripile se întind deasupra zării, spre soarele care le scaldă în lumină. Și în timp ce pe imensitatea cîmpului se așterne zgomotul motorului, în aer se răspîndește un miros amețitor de benzină arsă, amestecat cu mireasma tare a romaniței strivite.

Iar avionul urcă, urcă mereu, luînd parcă în piept povîrnișul abrupt al unui munte nevăzut.

Dezesubt, în orașelul din vale, străzile abia încep a se trezi la viață. Prin casele cenușii, care se zăresc mici, înghesuie, mărginite pe alocuri de ogrăzi înverzite, oamenii încă mai dorm. Departe, în cîmpie, o turmă de oi, moldește albe, s-au strîns în jurul fîntîinii cu cumpănă care pare o cruce minusculă făcută din bețe de chibrit.

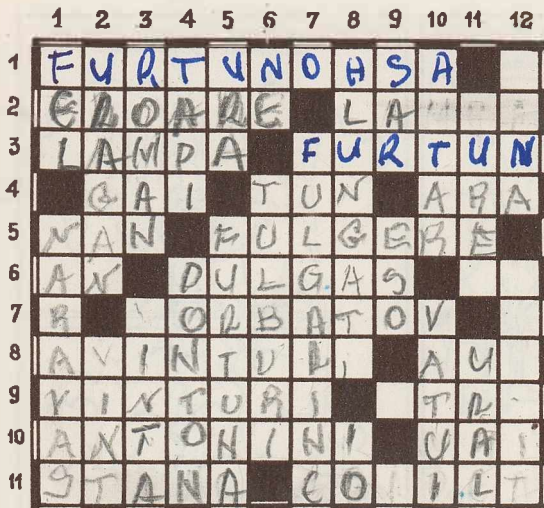
Sus, în răcoarea dimineții înalte, spinte-cînd aerul care-i fuge albastrui pe lingă obrajii, Adriana pare o statuie vie, un demon sau un inger, ori poate Heana Cosînzeana, alergînd pe calul de foc spre tărîmul celălalt. Ochiul ei cuprinde cu o singură privire uneltele reci din carlingă. Ele îi spun cum bate inima păsării de fier pe care o stăpînește. Mîinile ei apasă hotărît pe comenzi. Și păsărea ascultă, răspunde ca gîndul la fiecare impuls. Acum se întoarce încet, aplecată pe o aripă, cu botul deasupra orizontului, și rămîne așa, rotîndu-se mereu, ca o ciocîrlie îmbătăată de aerul pur al înălțimilor.

Dar cu fiecare cerc, avionul se ridică mai sus, și mai sus, pînă acul de fosfor a altimetrelui ajunge în dreptul lui 1,5 1.500 m înălțime.

La orizont, linia care desparte cerul de pămînt e ușor învăluită în ceață. Deasupra

Cuvinte încrucisate

FURTUNĂ

ORIZONTAL: 1) Noaptea lui Rică Venturiano. 2) Greșeală — Autorul romanului „Furtună”. 3) O stinge uneori furtuna! — Furtună fără sfârșit... în grădină! 4) Pădurece la șes — Cu bubuitul acestuia seamănă acompaniamentul sonor al furtunii — A lucra pământul. 5) Nerod (pop) — Lumini ce

brazdează cerul întunecat de furtună. 6) Măsura de timp — Numele violențelor furtuni de zăpadă specifice regiunilor siberiene — Pronume posesiv. 7) Împună cu Vorobiov a scris „O dimineață cu vânt”. 8) Porniri vifloase — Poemă de Victor Hugo. 9) Aduc și împrăștie furtuna — Insula de

corali. 10) Numele a șapte împărați români printre care se numărau Traian, Marc-Aureliu etc. — A dușmăni. 11) N-o cîntăstește nici cea mai năprasnică furtună — Țară în Asia Mică, care amintește de zeul vînturilor.

VERTICAL: 1) Soi — Cu deprinderi rele. 2) Furtuna furtunilor — Crivățul sau Băltărețul. 3) „Pasărea furtunii” de Petru Dumitriu — Nea! 4) Animale domestice — Pod mișcat de vînt și furtună. 5) Strigătul victoriosilor — Roman de Ilya Ehrenburg. 6) Nicu Enescu — Așa sînt apele răscolite de furtună. 7) Haine pentru ploaie și pentru...furtună. 8) „... ca de furtună/ Cu picioare de lăcustă, / Se destinde și s-adună/ Peste-o miriște îngustă” (pl., din poezia „La vinătoare” de Topîrceanu) — Ionescu Olga. 9) Trec un obstacol — Insulă în Mediterană. 10) Poet persan — A căptuși cu vată. 11) Năvală furtunoasă — De acolo vin furtunile aduse de Crivăț. 12) Partea de sus a unei luntre — Patria furtunii, situată în Antarctica.

Cuvinte mai puțin cunoscute: GAI, NAN, ESO.

CEI TREI MUȘCHETARI AU EXISTAT?

Vestitul spadă'n al secolului al XVII-lea împreună cu „Cei trei mușchetari” ai lui Al. Dumas-fiul, au existat în realitate. Charles de Bots-Castelmore zis d'Artagnan era al șaptelea fiu al lui Bertrand de Bots și al Françoise-iei de Montesquieu, fiica lui d'Artagnan, castelanul din Bigore. Castelul Artagnan exista și astăzi și aparține contelui Montesquieu-Fezensac. Charles s-a născut la 1615. La vârsta de 40 ani fu numit sublocotenent de mușchetari ai regelui. Acest corp era format din 150 nobili francezi, iscusiți în mînuirea armelor și pricepuți în eticheta curții regale. Comandantul mușchetarilor era însuși regele. D'Artagnan se stabili la Paris, se însură și avu parte de o căsnicie fericită. Ascensiunea sa e rapidă și la 1667 e avansat

căpitan de mușchetari și primește titlul de conte. Cardinalul Mazarin îl apreciază și face din el omul său de încredere. Moare ca erou într-un război cu Olanda, în iulie 1673.

Ceilalți trei mușchetari erau: Athos, adică Armand de Silhouette-Athos, mort la Paris în 1643, apoi Portos, adică Isaac de Portau, născut la Pau, și în fine Aramis, adică Henri d'Aramitz.

Destinul lui d'Artagnan de-a deveni erou romantic l-a decis un scriitor francez din sec. al XVII-lea, Gatien Courtils de Sandres, care a publicat sub formă de „memorii” viața aventuroasă a lui d'Artagnan.

Desigur că Al. Dumas-fiul a cunoscut aceste „memorii” cînd a scris romanul „Cei trei mușchetari”.

FILATELIE

NOUȚĂȚI DE PESTE HOTARE

Poșta cehoslovacă a emis o frumoasă serie de poșta aeriană cu prilejul deschiderii unor noi linii aeriene internaționale și anume:

75 heleri în culori albastru-roșu, pentru linia Paris-Praga-Moscova.

2,35 cor. în culori bleu-verde-portocaliu, pentru liniile Praga-Cairo-Beyrut-Damas.

Interesantă este și o nouă emisiune belgiană, care comemorează recordul de 100.000 pasageri ai elicopterelor societății aeriene „Sabena”: 4 fr. culori verde închis-albastru, reprezentînd un elicopter „Sabena”.

LA MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI SPECIALIZATE ALE
COOPERATIVELOR
DE CONSUM

Consumați noile sortimente
de
Vinuri

De vânzare la toate magazinele alimentare și în unitățile de alimentație publică.

DISPARIȚIA DOSARULUI CENUȘII! Bobița, detectiv amator..

CAPITOLUL XVII: „CATASTROFA“

DE GEORGE VOINESCU

REZUMATUL CAP. PRECEDENT

Salvându-și prietenul din blocul de gheață, Tibică a unșor fără să vrea vinzător de vinuri. Dar, și aici ghinion...

RESEMNAȚ, TIBICĂ ÎNCEPU SĂ TRAGĂ VIN DIN BUTOIUL MARE...

FURTUNUL ERA GENEROS. VINUL GHURGHULIU, ȘI PE LOC TIBICĂ - VECHI BĂUTOR DE LAPTE BĂTUT - SE SIMȚI COPLESIT DE O INDRĂCȚIA BUNĂ DISPOZIȚIE.

„CARE MAI VREI? IA SPUMOSU' NEAMULE!“

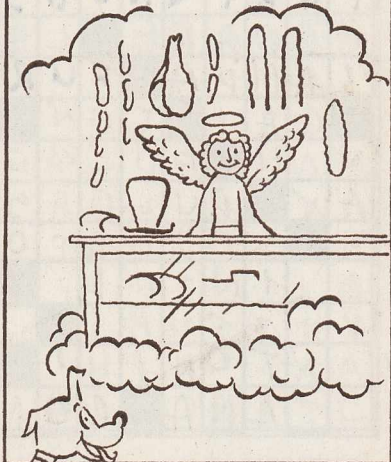

ÎN ACEST TIMP, BOBITĂ SE LĂSA CONDUS DE SING-SING SPRE RAȚONUL DE MEZELURI.

„SIGUR C-AGĂȘIT O URMA...“

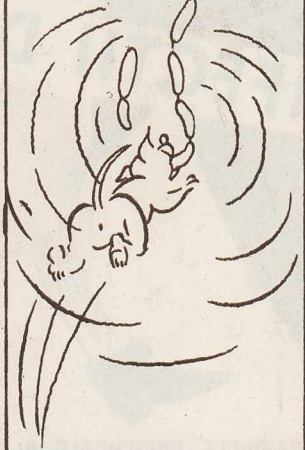
ÎN FAȚA OCHILOR LUI SING-SING, SE DESCHIDEA PARADISUL.

CĂTELUL SE ȘI VEDEA POFTIT LA MASĂ.

ȘI POLITICOS, FĂRĂ SĂ SE MAI LASE RUGAT, SE NĂPUȘTĂ ASUPRA SIRAGULUI DE CERNATI.

VINZĂTORII: INTERVENIRA DRĂȘTIC, CU TOAȚĂ OPOZIȚIA LUI BOBITĂ.

„LĂSAȚI-L, E UN CINE POLITIST!“

LA BUTOIALELE CU VIN, ATMOSFERA SE ÎNCĂLZISE SIMȚITOR.

„SĂ IA TOAȚĂ LUMEA! EU PLĂTESC... NUMAI S-AVETI GRIJĂ DE BONUR!“

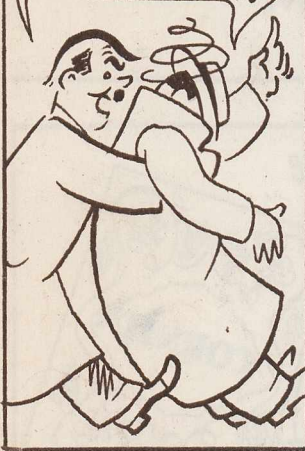
RESPONSABILUL VENI ÎNTR-O GOANĂ.

„CE-NSEAMNĂ ASTA?“

„NU TI-E RUSINE? DURE ȘI TE CULCĂ VORBIM NOI MĂINE!“

„CU LĂUTĂRI? DURE M'INE!“

LA RAȚONUL DE MEZELURI, BOBITĂ ERA ȘI EL ÎNCOLȚIT DE VINZĂTORI?...

PLĂTESC TOAȚĂ PAGUBA, NUMAI ÎNGĂDUȚI-MI SĂ-L GĂȘESC PE PRIETENUL MEU, CARE E AICI ÎN MAGAZIN. EL ARE BANII LA EL...“

DAR TIBICĂ NU ERA NICĂIERI. BOBITĂ ÎNSOȚIT DE DOI VINZĂTORI, IEȘI SĂ-L CAUTE ȘI ÎN STRADA

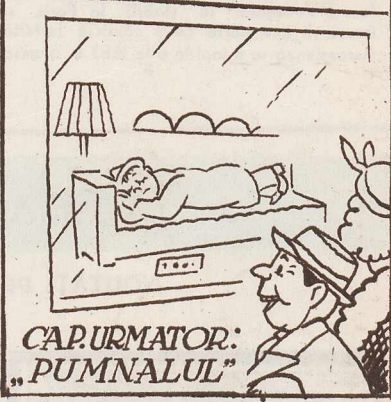

AFĂRĂ, ÎN FAȚA VITRINEI CU „MOBILE FINE“ SE STRĂNSEȘE O MARE MULTIME CARE GESTICULA ȘI FĂCEA HAZ.

PE UN DIVAN STUDIO EXPUS ÎN VITRINĂ, TIBICĂ DORMEA CA UN ÎNGER, ÎN HAZUL PRIVITORILOR.

VERSAL

CAP. URMĂTOR: „PUMNALUL“

SFATURI practice

ORIGINEA ALUATULUI FRANȚUZESC (feuilletage)

Aluatul franțuzesc este una din pastele cele mai utilizate în patiserie. Puțini știu însă că aluatul franțuzesc a fost descoperit întâmplător de unul dintre cei mai de seamă pictori francezi și anume de Claude Lorrain. Acesta era fiul unor oameni foarte săraci și, deși avea mari

aptitudini pentru desen, tatăl îl băga calfa la un patiser. Acolo, vrînd într-o zi să facă o franzelă pentru tatăl său bolnav, dar fiind prea grăbit, puse untul nefrămîntat în cocă și, cu toate că patronul îi spusese că n-o să iasă nimic, băgă amestecul la cuptor. Mare-i fu mirarea cînd văzu franzela sa pe trei ori mai

mare ca celelalte. Atunci începu să lucreze în secret la descoperirea descoperirii sale. După cîva timp fu angajat la doi patroni patiseri din Neapoli, frații Mosca, și făcu gloria acestora, care se pretindeau autorii prăjiturilor de „pasta sfogliata“, ce se vindeau în prăvălia lor. În cele din urmă frații Mosca reușiră să surprindă secretul lui Claude Gelee — așa se numea pe atunci pictorul de mai tirziu — și apoi puseră niște bandiți să-l atace pe drum; aceștia îl bătură și-l închiseră într-o subterană, de unde nu reuși să fugă decît după cîva timp. Ieșind, află că prăvălia fraților Mosca arsese și el fusese carbonizat. Atunci Claude intră în serviciul unui pictor unde învăță arta lui favorită, devenind celebrul pictor rare a întunecat

gloria modestului inventator al aluatului numit „feuilletage“.

★

TORTELE CU BRÎNZĂ. În formele așternute cu aluat franțuzesc punem o umplutură formată din brînză dulce amestecată cu gălbenuș de ou, apoi băgăm la cuptor.

PREGĂTIM ALUATUL FRANȚUZESC și-l întindem de 3-4 ori pe masa presărată cu cașcaval, astfel încît coca să fie bine pătrunsă, apoi o tăiem în bucafele mici de 3 cm lățime și 8 cm lungime. Le punem pe o tavă unsă cu unt, le coacem la cuptor foarte fierbinte și le servim calde.

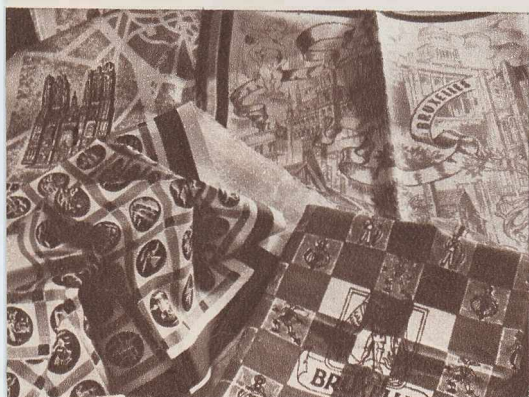
CUM SE FACE ALUATUL FRANȚUZESC (FEUILLETAGE). Cantități: 1/2 kg făină, 1/2 kg

unt, 700 gr apă, 25 gr sare. Punem făina pe masă, iar în mijloc facem o gaură în care punem sarea. Apoi încetul cu încetul începem să turnăm apă, astfel ca să fie înghițită de făina din mijloc, rămînd coroana din afară pentru ultimul rest de apă. Frămîntăm bine coca, apoi întindem o foaie groasă în formă de cruce, iar în mijloc punem o bucată de unt (untul trebuie să nu aibă apă, căci altfel aluatul nu va crește). Strîngem aluatul, acoperind untul și-l punem la rece. După 20 de minute luăm aluatul, îl întindem din nou în sens invers, și strîngem și-l punem la rece. Repetăm această operație de 5-6 ori. Ultima oară va fi în momentul cînd începem prepararea felului ce dorim să facem din el.

ÎN JURUL GLOBULUI

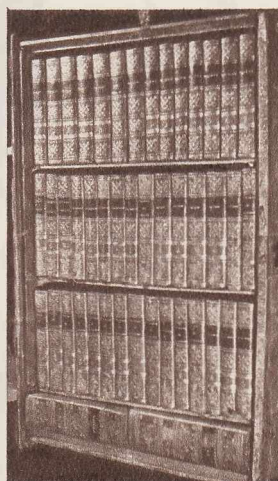

PRIMA ACTRIȚĂ A FILMULUI RUS. Artista sovietică Vera Pașenala a sărbătorit recent o triplă aniversare: 70 de ani de viață, al 200-lea rol interpretat pe scenă și 47 ani de când a apărut pentru prima oară pe ecran în filmul „Fata fără zestre”. Numeroși prieteni și colegi de toate vîrstele au venit să o felicite pe Vera Pașenala, prima artistă rusă care a jucat într-un film.

PENTRU MAREA EXPOZIȚIE DE LA BRUXELLES. Aceste perdele și fețe de mese, ce vor fi prezentate în cadrul pavilionului R.P. Ungare, au fost special concepute și realizate de întreprinderea textilă Budakalász. Fețele de mese sînt destinate și restaurantului unguresc de la expoziție, ce va avea o capacitate de 400 de persoane.

PERUCĂ ȘI PERSONALITATE. Po-doba cașilă a artistei londoneze Rosalie Ashley nu-i aparține decît temporar! Ea este opera și proprietatea coaforului Raymond, care încearcă să lanseze moda perucilor în rîndul doamnelor din „înalta societate” a capitalei engleze. Motivul: perucile ar permite fe neilor să-și schimbe „personalitatea” de mai multe ori într-o singură zi. După cîte se pare, „personalitatea” clientelor coaforului englez se reduce la alif... ↓

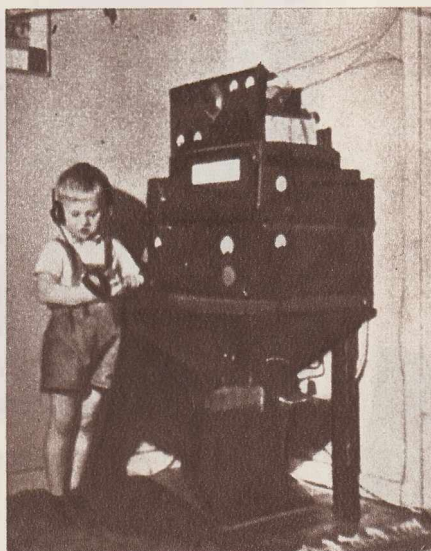
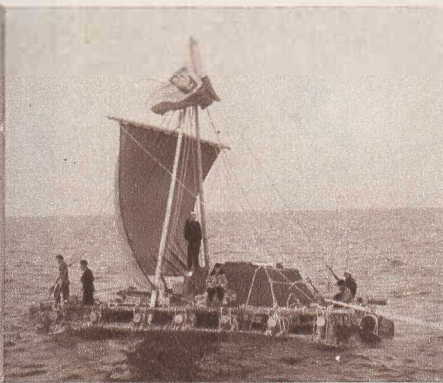

MANUSCRISE ȘI CĂRȚI RARE constituie obiectul unei expoziții deschise recent într-un castel din orașul ehoșlovac Zdar. Fotografia reprezintă un raft cu ediții vechi ale operelor scriitorilor francezi.

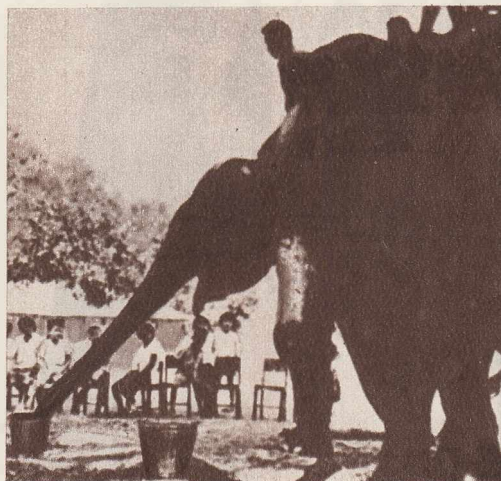
„NIHIL NOVI” se numește cea de-a doua plută poloneză cu vele, pe „bordul” căreia constructorii intenționează să plece într-o călătorie îndelungată pe celebra rută Kon-Tiki.

Echipajul format din șase tineri curajoși este condus de Stanisław Woznicki, student la Facultatea de construcții navale a Politehnicii din Gdansk.

Recent pluta și echipajul ei au fost aduși pe bordul unui vapor la Casablanca de unde pluta cu vele va porni să traverseze oceanul Atlantic cu destinația Brazilia.

A CAPTAT SEMNALELE SATELIȚILOR. Mîcuțul suedez Igon din Stockholm este cel mai tînăr radioamator din Europa. Bine inițiat în tainele undelor herțiene, mîcuțul Igon a fost unul dintre fericiții radioamatori din țara sa care au reușit să capteze semnalele sateliților artificiali sovietici.

ELEFANTUL LA... ȘCOALĂ. În școlile elementare rurale din Tailanda a început să se folosească un nou material didactic: elefanții! Cum în aceste regiuni elefantul constituie cel mai prețios auxiliar al omului la muncile grele, copiii sînt învățați din fragedă vîrstă cum trebuie crescuți, îngrijiți și folosiți simpaticii uriași patrupezi.

GONG!

PUBLICUL APLAUDĂ:

● montarea de către Teatrul Academic Hamza din Tașkent a piesei scriitorului K. Iason, „Steaua călăuzitoare”, a cărei temă este înlăptuirea revoluției socialiste în Uzbekistan, eroi centrali fiind marii revoluționari Frunze și Dzerjinski;

● pregătirile pe care le face Ansamblul Teatrului Național Popular din Paris, condus de Jean Vilar, pentru a prezenta înția oară în Franța „Suflete moarte” după Gogol, în versiunea scenică a dramaturgului Arthur Adamov;

● înțelegerea intervenită de curînd între Teatrul Tînărului Spectator din Praga și Teatrul Tînerei Generații din Dresda, care va duce la un schimb anual de spectacole. Astfel, în martie, actorii germani vor prezenta la Praga comedia „Nastratin în Buhara”, urmînd ca spectatorii din Dresda să aplaude, în toamnă, pe actorii cehi;

● interesanta piesă letonă „Aventura” de R. Apin și K. lookum care se reprezintă la teatrul dramatic din Daugavpils și care a fost înscrisă în repertoriile mai multor scene sovietice;

● excelentul spectacol realizat la sfîrșitul anului trecut de regizorul Atahualpa del Cloppo și actorii teatrului uruguayan „El Galpon” cu piesa lui Bertolt Brecht „Opera de trei parale”.

PUBLICUL CRITICĂ:

● regia lui Dietrich Haugk, care a înscenat la Burgtheater-ul vienez „Proba” de Anouilh, cu Victor de Kowa și Suzanne von Almassy; ceea ce i se reproșează în primul rînd este escamotarea liniei satirice a lucrării;

● indiferența cercurilor oficiale vestgermane față de compozitorul, altădată celebru, Ralph Benatzky, creator al multor opere de succes. Acesta a murit săptămînile trecute în mizerie și uitare, pe patul unui spital din Zürich;

● ultimele măsuri ale guvernului francez, care reduce la mai puțin de jumătate subvențiile acordate teatrelor naționale, ceea ce va duce la desființarea celei de-a doua scene a Comediei Franceze, sala Odeon urmînd să fie preluată de un antreprenor particular care intenționează să o transforme în... cinematograful.

GONG!

„ORIGINALITATE” CU ORICE PREȚ sau... ogînda anumitor moravuri ce domnesc în rîndul unor așa-zisi „artiști” englezi? Și aceasta se petrece în țara „tradiționalului puritanism”... Prilejul: balul tradițional (sic!) al „artelor” din Chelsea, cu ocazia Anului Nou. Halal artă!

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Postală 3507 of 33
PIAȚA ȘCÎNTEII Tel. 7.60.10 Int. 1744

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

PE CĂI ASTRALE...

de Rik AUERBACH

— A naibii!!! Dacă nu trece nici o rachetă, iar înfirzii la ședință...

— Vezi cum treci calea, că a început să fie aglomerație...

— Tiii! Să știi că o fi înțeles Marte în loc de Jupiter...

— Păcătoșule! N-ai să-mi spui că ai întârziat pe... C
lea Lapfelui!